

Pravništvo: Ljubljana, Dalmjeva ulica 8. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126*
Uneratni oddelki: Ljubljana, Selengrova ul. 4. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Tisecni pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Narodna značajna mesečno Din 26.—
Za inozemstvo Din 40.—

JUTRO

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2460. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Salengrojeva afera

V soboto je bil v francoskem parlamentu krik in vik in celo tepež, kakršnega se v francoski parlamentarni zgodovini zlepa ne spominjajo. Na dnevnem redu je bila interpelacija opozicijskega poslanca Becquarta, ki pr. pa da takozvani republikanski zvezi, v zelo zapleteni in cudni zadevi vojaške časti takrat še živega francoskega notranjega ministra Salengroja. Ta je na Becquartove napade v soboto še sam odgovarjal in jih ostro zavrnil, komaj dva dni nato pa je iz nepojasnjenih razlogov napravil v svojem stanovanju samomor. Ta zagonezna okolščina je seveda še bolj poudarila pomen sobotne parlamentarne debate, v katero so razen interpellanta posegli še vojni minister Daladier, predsednik vlade Léon Blum ter Salengro sam in ki je potekala v znamenju nekakšnega procesa proti notranjemu ministru. Opozicija z Becquartom kot interpellantom na čelu mu je namreč očitala, da je bil med vojno slab vojak, da je dezertiral k Nemcem in da je bil radi tega od francoskega vojaškega sodišča prvotno tudi obsojen na smrt.

Dan pred to zanimivo sejo francoskega parlamenta je list »Gringoire«, ki velja za glasilo bivšega pariškega policijskega šefa in sedanjega desničarskega poslanca Chiappa, objavil nekaj podrobnosti o tej zadevi, o kateri se je v francoski javnosti že dolgo govorilo in se je prav zaradi teh govorit tudi poslanec Becquart že pred daljšim časom obrnil na vojnega ministra Daladierja, da mu pojasni, kaj namerava vlada ukreniti v različnih Salengrove sumljive vojaške preteklosti. Vlada je takrat imenovala posebno komisijo pod nadzorstvom samega šefa generalnega štaba Gamelina, ki naj bi pregledala vse Salengrojeve vojaške dokumente in ugotovila, ali so govorice, ki so se glede njegovega dezerterskega razširile po Franciji, točne ali ne. Komisija ni ugotovila ničesar nečastnega v breme vojak Salengroja, ki je med svetovno vojno služil kot kolesar v 233. pehotnem polku.

List »Gringoire« pa je dan pred »Salengrojevo debato« v francoskem parlamentu zapisal, da so dokumenti vojak Salengroja takoj po 30. oktobru t. l., ko si jih je ogledal francoski vojni minister Daladier, neznanomak izginili. Iz njih pa da je bilo črno na belem mogoče spoznati: prvič, da je vojak Salengro dne 7. okt. 1915 izginil; drugič, da je Salengro prišel v aprilu 1918 kot »težko ranjen« iz Nemčije v Švico; in tretjič, da ga je vojaški ataše pri francoskem konzulatu takoj izprašal, ker se mu je čudno zdelo, da prihaja francoski vojak z drugimi nemškimi ranjenci iz Nemčije v Švico, in mu je Salengro pri tem izpraševanju povedal, da je bil ranjen, ko je bil še na francoski strani, in da je od tedaj trpel na pretresu možganov. List se nato sprašuje, zakaj ga je neki Nemčija kot ranjenca (in ne kot jetnika) poslala v Švico in prihaja do domneve, da se ga je hotela »poslužiti kot znanega revolucionarja in zgagarja«, da bi zanetil v Franciji revolucijo in tako Nemčiji pripomogel do zmage, kakor je to storil z Leninom. Ki ga je v zapечатem vagonu poslala v Rusijo. Vse te domneve podpira list »Gringoire« še z zanimivo okolščino, da je bila namreč v Salengrojevi vojaški knjižici prva stran z navedbo točnih podatkov o službovanju odtrgana in zamenjana z novo, na kateri ni bilo več oznake o Salengrojevi obsodbi zaradi dezerterskega.

Približno iste obtožbe je v svoji interpelaciji na vojnega ministra iznesel tudi poslanec Becquart na sobotni seji parlamenta. Odgovorili so mu Daladier, Blum in Salengro sam. Najbolj izčrpen je bil v svojem odgovoru in zagovoru predsednik vlade Blum, ki je v glavnem poudaril naslednje razbremenilne momente: 1. iz vseh Salengrojevih vojaških dokumentov, zlasti pa iz nekaterih podrobnih poročil njegovih poveljnikov, je jasno razvidno, da je bil Salengro dober in hraber vojak in da bi bil za svojo hrabrost zaslužil celo odlikovanje; 2. Salengrojev poveljnik Arnould je takrat ugotovil, da se od oktobra 1915 dalje pogreša vojak Salengro, storil je to v dveh poročilih, od katerih pa je ohranjeno samo drugo z dne 30. dec. 1915, v katerem je izrečno rečeno, da se s tem razveljavlja prvo poročilo, ki ga je nato tedanja vojaška oblast zares tudi uničila, kakor se to razvidi iz opombe na drugem poročilu; 3. vojaško sodišče je dne 20. jan. 1916 s 3. glasovi proti 2 odločilo, da ni povoda za preganjanje vojak Salengroja; 4. razen tega sodnega akta ni nikjer pri nobenem francoskem vojaškem sodišču še kake druge sodbe, kar je novsem razumljivo, ker bi bila tudi juridično nemogoča; 5. pač na to res, da je bil Salengro obsojen od nemškega vojaškega sodišča v Nürnbergu dne 11. julija 1916 na dve leti zaporu, ker kot vojni ujetnik ni hotel delati nekih vojaških del, naperjenih proti Franciji.

V tem smislu je podal svoj odgovor tudi Salengro sam. Dva dni nato pa je

MOLČEČI RIM

Sklepi velikega fašističnega sveta ostanejo strogo tajni

Rim, 19. novembra. br. Veliki fašistični svet je imel snoči z veliko napetostjo pričakovano sejo, ki je trajala od 22. do 4. zjutraj. V nasprotju z napovedbami prejšnjih dni niso bili objavljeni nikaki pomembnejši sklepi niti v zunanem niti v notranjem političnem pogledu. Objavljen je bil le kratek komuniké, čeprav ni dvoma, da so bila v razpravi izredno važna vprašanja, kar se vidi že po tem, da se je seja zavlekla do zgodnjih jutranjih ur, kar se doslej še ni zgodilo. Običajno so trajale seje velikega fašističnega sveta le dve do tri ure, ker so bili vsi sklepi že vnaprej pripravljeni. Važnost te seje se vidi tudi po tem, da so se je udeležili vsi člani sveta, celo oni iz najoddaljenejših krajev, kakor n. pr. iz Abesinije. O seji so se doslej zvedele samo naslednje podrobnosti: Mussolini je najprej obširno poročal o notranji politiki in o najnovejših dogod-

kih v mednarodni politiki, posebno o odnošjih do Nemčije in o dogodkih v Španiji v zvezi s priznanjem vlade generala Franca, kakor tudi o položaju na Sredozemskem morju in odnošjih do Anglije. Zunanji minister grof Ciano je poročal o svojih razgovorih v Berlinu, na Dunaju in v Budimpešti. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto na znanje. Veliki fašistični svet je pozdravil novo osnovo za čim tesnejše sodelovanje držav rimskega bloka z Nemčijo, ki naj v še večji meri podčrta popolno solidarnost Italije in Nemčije. Naslednje poročilo je podal londonski poslanik Grandi o delu in stališču, ki ga je zastopal v odnoru za nevmešavanje v španske zadeve in o svojih dogovorih z angleško vlado glede modusa vivendi na Sredozemskem morju. Velik del debate je bil posvečen poročilu Mussolinija o vojaški pripravljenosti

Italije in o gospodarski osamosvojitvi. Veliki fašistični svet je sprejel Mussolinijevo poročilo z navdušenjem na znanje in naglasil potrebo, da se oboroževalni program tako na kopnem, kakor v zraku in na morju kar najbolj pospeši, da bi bila Italija v vojaškem pogledu docela neodvisna. Tudi v pogledu gospodarske osamosvojitve so bili sprejeti primerni sklepi, pri čemer je veliki fašistični svet izrazil svoje priznanje in zahvalo vsemu gospodarstvu, tako delodajalcem kakor delojemalcem za uspešno borbo proti sankcijam. Končno je bilo sprejeto poročilo abesinskega podkralja Graziantja o političnem, gospodarskem in vojaškem položaju v Abesiniji oziroma vzhodni Afriki. Veliki fašistični svet je nato še razpravljalo o okrepitvi fašistične stranke ter je sklenil, da se število pokrajinskih tajnikov poveča, da bi se tako delo stranke

poglobilo in bi se zlasti vsa mladina privreda v stranko in spravila v službo velikih ciljev fašizma.

Vsebinska komunikéja o seji ne omenja niti komunistične križarske vojne niti priznanja vlade generala Franca. Tudi novih italijanskih-angleških stikov ne navaja. Vse kaže, da prihaja v komunikéju do izraza opreznost, ki naj odsej vodi italijansko politično akcijo in ki naj bo v tesnem skladu z nemško politiko.

Po drugi strani naj bi rezultate berlinskih razgovorov izpopolnili z zblizanjem z Veliko Britanijo, kar zopet ni združljivo z razširjenjem nemško-italijanske protikomunistične politike. V Rimu so bili zato dokaj presenečeni, ko so slišali za akcijo angleških imperialnih krogov, ki teži za sporazumom z Japonsko. Podpora ki jo je Berlin v skladu z Rimom zahteval od nekega tekmeca Velike Britanije v Tihem oceanu, je ostvaritev gentlemanskega dogovora še bolj zavrla. Ker si v Rimu sedaj močno žele sporazuma z Veliko Britanijo, je verjetno, da se je Rim izognil vsakemu manevru in da je hotel dokazati svojo zmrznost.

Borba za Madrid

Uspešen protinapad vladnih čet — Francove čete pognane iz univerzitetnega okraja

Madrid, 19. novembra. br. Madridski obrambni svet je opoldne izdal poročilo, v katerem zatrjuje, da so vladne čete v teku noči izvršile uspešen protinapad v univerzitetnem okraju, v katerega so večerj popoldne vdrle čete generala Franca. Po luti borbi so vladne čete ta okraj očistile in pognale nacionalistične čete, po večini maroške domačine, v beg.

Ob 3. zjutraj so nacionalisti znova bombardirali nekatere dele mesta in povzročili mnogo škode in večje število smrtnih žrtev. Po večernem poročilu, ki ga potrjuje tudi poročevalec agencije Havas, so nacionalisti popoldne ob 15. ponovno bombardirali mesto. Zadata je bila tudi slovitá cerkev sv. Sebastijana, ki je močno poškodovana. Štiri bombna letala generala Franca so proti večeru ponovno skušala bombardirati mesto, toda vladna letala so dve sovražni letali sestrelila, ostali dve pa sta pobegnili. Nacionalistični letalci so pri tej priliki vrhli samo štiri velike bombe, ki pa so imele strahovit učinek. Padle so v one dele mesta, kamor so se zatekle ženske in otroci. Nad 100 žensk in otrok je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih.

Zadnje dni uporabljajo čete generala Franca tudi naboje dum-dum, zaradi česar kažejo ranjenci strašne posledice. Zaradi izkrevitve jih mnogo umre, preden jim morejo nuditi zdravniško pomoč. Poročevalec Havasa naglašá, da se vojaški položaj v teku današnjega dne v bistvu ni izpremenil, da pa so dosegle vladne čete več strateško pomembnih uspehov. V teku noči so vladne čete očistile tudi Casa Velasques, ki so jo sinoči zavzeli nacionalisti.

Letalski napadi

V noči na četrtek so na nacionalistična letala zopet izvedla napade na Madrid. Šest letal je metalo na mesto bombe. Glavni cilj napada je bil nebotičnik, v katerem se nahaja telefonska centrala. V okolice je padlo več bomb, ki so povzročile požare v nekaterih hišah. Ob 9. dopoldne je zopet več nacionalističnih letal metalo bombe na važne točke mesta.

Prodiranje nacionalističnih čet v glavnem mestu se počasi nadaljuje. Na severozahodu so nacionalisti preko stadiona prodrli na cesto Pablo Iglesias. Med severnim kolodvo-

rom in univerzitetnim okrajem so zasedli več ulic v bližini vojašnice Oddelki Barrona in Ascensala, ki so prodrli preko reke Manzanares, so prišli do Campo del Moro ter stojijo trenutno pred gorčim severnim kolodvorom. V južnem in jugovzhodnem delu mesta je izbruhnilo več požarov. Gori tudi južni kolodvor.

Boj za vsako ped zemlje

Nacionalisti počasi, a vendar stalno napredujejo ter so od središča mesta oddaljeni samo še dobrih tisoč metrov. Središče mesta je v plamenih. Borba se vrši za vsako ped zemlje. Ka'or se splošno zatrjuje, je disciplina med branitelji Madrida v poslednjih dveh dneh močno popustila. Prebivalstvo z županom na čelu je zahtevalo, naj se borbe prekinajo in mesto zlepa prepusti nacionalistom. Ta zahteva je izzvala hudo reakcijo med delavci, ki so pričeli zaigati in minirati razna poslopja, kakor so to storili že v Irunu. Vsi višji oficirji civilne garde so bili na ukaz iz Valencije odstavljeni in gardisti razdeljeni med miličniške oddelke.

Mednarodna akcija proti obstrejanju mesta

Diplomatski zbor se je danes pod predsedvom angleškega poslanika sestel k posvetovanju, na katerem je ugotovil, da je državljanska vojna zavzela tako tragičen obseg, da se tako na eni kakor na drugi strani krišajo najhujševneje dolžbe mednarodnega prava in se zlasti čete generala Franca pošiljajo melod in sredstev, ki bijejo v obraz vsakemu človeškemu čutu. Zakoni človečnosti se nikjer ne spoštujejo. Diplomatski zbor je sklenil predvsem odločen protest proti bombardiranju Madrida, ki ni vojaško utrjeno mesto in ki bi ga po mednarodnem pravu ne smeli obstrejevati s topovi in bombardirali iz letal. Dosedanja bombardiranja je zahtevalo na tisoče nedolžnih žrtev med civilnim prebivalstvom, zlasti med ženskami in otroci. Diplomatski zbor obžaluje, da svojemu protestu v sedanjem položaju ne more dati večjega poudarka, kakor da ga objavi v tisku, vsekakor pa bodo madridski diplomatski zastopniki ponovno skušali intervenirati pri generalu Francu, čeprav je njihovo prvo intervencijo zavrnil in za odgovor odredil 48urno neprešano bombardiranje mesta.

Avstrija in Nemčija

Izjava avstrijskega zunanjega ministra dr. Schmidta o ciljih njegovega poseta v Berlinu

Berlin, 19. novembra. a. Avstrijski zunanji minister dr. Schmidt je prispel davi v spremstvu ravnatelja gospodarsko-političnega oddelka zunanjega ministrstva, poslanca Wildnerja, ravnatelja oddelka za srednjo Evropo, poslanika Hoffingerja in poslaniških svetnikov Wildmanna in Chlumetzkega v Berlin. V spremstvu je tudi nemški poslanik na Dunaju, Papeň. Dr. Schmidt je imel že dopoldne dve uri trajajoč razgovor z državnim kancelarjem Hitlerjem, ki so mu prisostvovali tudi zunanji minister Neurath, avstrijski poslanik v Berlinu dr. Kusich, nemški poslanik na Dunaju Papeň in državni tajnik dr. Meixner.

Pred svojim odhodom v Berlin je dr. Schmidt podal za časopise naslednjo izjavo o pomenu svojega berlinskega obiska: Porabil bom svoj obisk predvsem za to, da se v imenu svoje vlade iskreno zahvalim Nemčiji za povabilo na obisk, ki

predstavlja razveseljiv simptom našega medsebojnega zaupanja. Smatram se za pravega poslanca iz Avstrije, ki naj obstoječe razmerje med obema državama še bolj poudari in poglobi. Z rajhom nas vežejo, prvi krvi in duha. Moj obisk pomeni prvi obisk po končanem bratskem boju. Nemški vladi bom zato v svojem imenu avstrijskega naroda izrekel svoje zadoščenje nad tem tako ugodnim razvojem. Moji berlinski govori pa bodo imeli kot glavni namen odstranitev vseh ovir, ki se nam stavijo na pot popolnega sporazuma. Predvsem bodo usmerjeni v sklenitev nove kulturne konvencije. Seveda bomo razpravljali tudi o vseh vseh drugih in perečih gospodarskih vprašanjih, zlasti o ureditvi tujskega prometa.

Naše razmerje je po sporazumu z dne 11. julija jasno, v kolikor pa še ni, se bomo potrudili, da ga v vsem obsegu razčistimo in tako skupno služimo miru v Evropi.

Trgovinska pogajanja s Švico

Beograd, 19. novembra. p. V Beograd je davi prispela posebna delegacija švicarske vlade, ki se bo pogajala z zastopniki naše vlade za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Priznanje Francove vlade

Italijansko in nemško priznanje Francove vlade je le še povečalo napetost v mednarodnih odnošjih

Pariz, 19. novembra. br. Po informacijah, ki so prispеле iz Rima, Berlina, Lizbone in Madrida, sta Italija in Nemčija danes že izvršili svoj večerajšnji sklep o priznanju Francove vlade v Burgosu. Italijanska vlada je pooblastila dosedanjega svetnika pri madridskem poslanstvu Demerzia da stopi nemudoma v stike z generalom Francom in do nadaljnje ureditve vodi diplomatsko zastopstvo Italije pri španski nacionalistični vladi. Nemška vlada je poslala v Burgos dosedanjega poslanskega svetnika Storrerja, ki bo začasno zastopal nemško vlado pri nacionalistični vladi v Burgosu. V kratkem bodo imenovani redni diplomatski zastopniki obeh držav. V teku današnjega dne so prispela poročila, da sta priznala nacionalistična vlado tudi južnoameriški državi San Salvador in Guatemala, z vsoto gotovostjo računajo, da bo v kratkem sledilo priznanje tudi po Avstriji in Madžarski.

Vest o italijanskem in o nemškem priznanju Francove vlade je bila v nacionalističnem taboru objavljena že večerj popoldne in je izzvala silno navdušenje. V okolici generala Franca opozarjajo, da je s tem general Franco dobil ne samo zadoščenje in moralno odporo, marveč so zlasti na ta način odstranjene silne težkoče, ki jih je imela nacionalistična vlada doslej v svojem obvevanju z inozemstvom, zlasti pa pri nabavi orožja, municije in drugih vojnih potrebščin. Sedaj bo mogla vlada generala Franca preko Italije in Nemčije dobiti vse, kar potrebuje.

Francija in Anglija ostaneta nevtralni

V pariških in londonskih krogih je sklep Italije in Nemčije o priznanju vlade generala Franca zbudil presenečenje. Tako v Parizu kakor v Londonu so mnenja, da je priznanje nacionalističnega režima v Španiji zaenkrat vsekakor preuranjeno, ker španska prestolnica še ni zavzela in še vedno ni mogoče govoriti o končni zmagi ene ali druge stranke. V ostalem se vprašujejo kako misli Rim in Berlin spraviti priznanje režima, ki sloni na uporu proti zakoniti in ustavni vladi, in sklad z obveznostmi, glede nevtralnosti napram dogodkom v Španiji. Tako v londonskih kakor v pariških uradnih krogih naglašajo, da bosta ostali Francija in Anglija zasedaj še nadalje zvesti svoji dosedajni politiki nevtralnosti, ne da bi v načelu odklanjali priznanje vlade generala Franca, če se izkaže, da je v resnici postala gospodar Španije.

Društvo narodov pred novimi problemi

Silno presenečeni so nad postopanjem Nemčije in Italije v ženevskih krogih. V tem vidijo popoln neuspeh londonskega odbora za nevtralizacijo španskih dogodkov in se boje, da bi utegnili tako postopanje Berlina in Rima izzvati nadaljnje mednarodne zapletitve. Vsekaror se je zaradi tega mednarodna napetost znova zelo povečala. V ostalem so v ženevskih krogih mnenja, da predstavlja priznanje vlade generala Franca novo kršitev čl. 10 pakta Društva narodov ter da je tako Društvo narodov postavljeno pred nov težaven problem o katerem bo moralo vsekaror razpravljati že na prihodnjem decembrskem zasedanju. Generalni tajnik Društva narodov, ki se trenutno muči v Oxfordu bo na povratku izkoristil priliko, da stopi v stike z angleško in francosko vlado ter se posvetuje o stališču, ki naj ga zavzame Društvo narodov.

Rusija zahteva sklicanje odbora za nevmešavanje

Agencija Stefani javlja iz Londona, da je ruski poslanik Majski zahteval nujno sklicanje mednarodnega odbora za nevmešavanje, ki naj razpravlja o posledicah priznanja španske nacionalistične vlade po Italiji in Nemčiji.

Vznemirjena Francija

Velike protidesničarske demonstracije v Parizu zaradi Salengrojevega samomora

Pariz, 19. novembra. br. Ogorčenje, ki se je polastilo levičarskih krogov v Franciji zaradi tragične smrti notranjega ministra Salengroja, zavzema vedno večji obseg. V parlamentu, kjer je že prej vladala velika napetost med desnicjo in levico, se je sedaj stopnjevala do neznosnosti. Levičarski poslanci so vložili že celo vrsto interpelacij, v katerih obravnavajo ozadje tragične smrti Salengroja in zahtevajo postopanje proti krivcem. Že snoči je prišlo v Parizu in drugih industrijskih centrih do velikih levičarskih demonstracij. V Parizu so demonstranti napadli redakcije desničarskih listov in jih kljub odločnemu nastopu policije deloma demoralirali. Policija je v alarmni pripravljenosti, na ulicah pa se je v večernih urah pojavila tudi republikanska garda. V Lilleu so proglasili v znak protesta generalno stavko, ki bo trajala vse do končanega pogreba. Delo počiva v vseh podjetjih. Obratujejo samo cestna železnica in mestna podjetja, to pa zaradi velikega dotoka tujevo. V Parizu so sklicali komunistično za nedeljo v času, ko bo v Lilleu pogreb, veliko protestno zborovanje. Desničarski poslanec Becquard, ki je prvi obtožil pokojnega Salengroja in ga obdolžil velezlajzaje za časa vojne, je v strahu pred masčevanjem delavskih množic danes z družino vred pobegnil iz mesta in odpotoval neznanomak.

Ni dvoma, da bo imela tragična smrt notranjega ministra še dalekosežne politične posledice. Spričo napetosti, ki je

zavladala med levico in desnico, je postalo tudi vprašanje naslednika v notranjem ministrstvu zelo težavno. Ekstremni levičarji zahtevajo, da pride za notranjega ministra človek, ki bo odločno obratunal z desničarji, dočim so zlasti v krogih radikalne stranke mnenja, da je treba najti moža pomirjenja, ki bo znal brzdati strasti na eni in drugi strani. Ministrski predsednik Leon Blum se je zaenkrat izognil novim težavam, ki utegnajo nastati zaradi tega, na ta način, da je začasno sam prevzel vodstvo notranjega resora.

Na mrtvaškem odru

Truplo pokojnega ministra so danes v mestni hiši v Lilleu položili na mrtvaški oder. Od jutri dalje bo dovoljen dostop občinstvu, da se pokloni dolgoletnemu in zaslužnemu županu. Iz vseh krajev Francije so začele prihajati številne deputacije socialistične stranke in raznih delavskih organizacij, da se udeležijo pogreba. Kot bivešemu bojevniku iz selovne vojne bo Salengro izkazane tudi vse vojaške časti, da se na ta način da še bolj poudariti neosnovanim klevetam, ki so jih proti njemu iznesli politični nasprotniki.

Blum prevzel začasno notranje ministrstvo

Ministrski predsednik Blum je sklenil prevzeti notranje ministrstvo. Ukaz o njegovem imenovanju za začasnega zastopnika notranjega ministra je bil podpisan že dopoldne.

Predlog državnega proračuna

Proračun znaša 10 milijard 949 milijonov in je povečan za 625 milijonov

Beograd, 19. novembra. AA. Finančni minister je predložil narodni skupščini predlog državnega proračuna za l. 1937/38. Proračunski predlog znaša 10 milijard 949 milijonov Din. Finančni minister Dušan Letica je dal poročevalcem listov tole izjavo:

Na osnovi čl. 102 ustave sem predložil narodni skupščini v razpravo in odobritev predlog proračuna državnih izdatkov in dohodkov s predlogom finančnega zakona za leto 1937/38.

Ceprav se iz vseh objektivnih znamenj mora pričakovati nadaljnje in obsežnejše zboljšanje gospodarskih razmer in gospodarskega vzgona pri nas, se je kraljevska vladarica trudila, da se predlog proračuna ne poveča nasproti dosedanjemu proračunu v taki višini, da ga ne bi bilo mogoče kriti v glavnem s sedanjimi državnimi dohodki. Znižani in izpuščeni so iz novega proračuna vsi tisti izdatki, katerih izvršitev se lahko odloži na poznejši odnosno ugodnejši čas. Seveda ima taka politika tudi svoje meje. V današnjih razmerah ne bi bilo pametno ne koristno linearno znižanje vseh državnih izdatkov. Nekateri večje postavke državnih izdatkov, ki spadajo po vrhu se med glavne, so se morale povečati, ker so tako narokovale okoliščine. Pri teh izdatkih ni bilo moči izvesti nobenih kompresij dosedanjih izdatkov, ker ne bi bile stvarne.

Predlog proračuna za leto 1937/38 kaže v primeri z današnjim državnim proračunom v celotnih zneskih takole sliko (v milijonih Din):

Predlog odobreno razlika za 1937/38 za 1936/37			
I. oddelek: vrhovna državna uprava:			
Krona	24.2	24.2	—
Kraljev. namest.	4.2	3.6	+ 0.6
Senat	12.6	11.0	+ 1.6
Nar. skupščina	49.1	38.9	+ 10.2
Pred. min. sveta	34.8	32.9	+ 1.8
Državni svet	3.8	3.8	—
Glavna kontrola	10.9	10.7	+ 0.2
Civilni dom Nj.	2.8	2.8	—
Vel. kralja	—	—	—
Pisarna kralj. redov	0.5	0.5	—
Splošni izdatki	27.9	27.9	—
II. oddelek pokojnine in invalidnine			
	1119.5	1100.7	+ 18.8
III. oddelek:			
Drž. dolgovi	1019.9	767.9	+ 252.0
IV. oddelek:			
Pravosodno min.	359.5	364.5	+ 5.0
V. oddelek:			
Prosvetno min.	870.0	838.0	+ 32.0
VI. oddelek:			
Zunanje min.	146.3	121.5	+ 25.2
VII. oddelek:			
Notranje ministrstvo:			
a) min. in ustan.	222.0	200.7	+ 21.3
b) orožništvo	316.2	316.6	— 0.4
VIII. odd.: Fin. min.			
a) min. in ustan.	303.6	297.9	+ 5.7
b) monopoli	323.7	363.3	+ 42.6
c) podjetja	134.4	133.7	+ 0.7
IX. oddelek:			
Min. za vojsko in mornarico	2459.4	2309.4	+ 150.0
X. oddelek:			
Gradbeno min.	173.8	154.6	+ 19.2
XI. oddelek:			
Prometno min.	2230.2	2177.8	+ 52.4
XII. odd.: Min. za pošto, telegr., tel.			
	379.4	369.3	+ 10.0
XIII. oddelek:			
Kmetijski min.	110.2	96.7	+ 14.5
XIV. oddelek:			
Min. za trgov. ind.	45.4	45.0	+ 0.4
XV. odd.: Min. za gozdov. in rudnike			
a) gozdovi	92.3	71.2	+ 21.0
b) rudniki	199.3	194.8	+ 4.4
XVI. oddelek:			
Min. za soc. pol.	220.0	199.7	+ 20.3

XVII. oddelek: Min. za tel. vzgojo 12.8 12.8 —
XVIII. oddelek: pror. rezerv. krediti 40.0 40.0 —
Celotni izdatki 10.949.0 10.323.5 + 625.5

Povečanje proračuna za 625 milijonov

Na prvi pogled se vidi strnjenje, da se izdatki spravijo v popoln sklad z dejanskimi, državnimi in narodnimi potrebami. Predlog novega proračuna je v primeri s sedanjim proračunom povečan za Din 625.500.000. Takoj moram pripomniti, da so se izvršila pomembna povečanja pri izdatkih za anuitetno službo, vnešena so pa v skladu z dejanskimi obveznostmi, ki jih bo država blagajna morala izvršiti prihodnje proračunsko leto. Anuitetna služba je zagotovljena tako v skladu s pravnimi obveznostmi kakor tudi glede na tečajje valut. Prav tako so povisane dosedanje anuitete za gradnjo novih železnic, ki so v delu ali pridejo še v delo. V to skupino izdatkov pridejo tudi popolnoma novi krediti za anuitetno službo po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov. Znatno je povečanje izdatkov v zvezi z neobhodnimi potrebami narodne obrambe in varnosti države. Tudi posameznostnih povečanj je več v ostalih ministrstvih. Najbolj so povečani osebni izdatki za novih 800 učiteljev in suplentov. Prav tako za novo sezidane in na novo opretilne bolnišnice in zdravilišča so zagotovljeni krediti za zdravnike in novo strokovno bolniško osebje. Znatneje je povečanje izdatkov tudi v proračunu kmetijskega ministrstva za pospeševanje kmetijstva in zboljšanje živinoreje. Tudi druge ustanove (podjetja) so pokazale povečanje izdatkov, v kolikor so materialno ustrezale poslavljenim nalogam, po katerih delujejo in se razvijajo. To velja posebno za tiste ustanove, ki delujejo socialno, kulturno in gospodarsko. Izvzeti je treba povečanje v predloženem proračunu zunanjega ministrstva; to povečanje je samo proračunsko in ne tudi blagajniško.

Tečajne razlike tujih valut

Dosedanji krediti za izplačilo razlike tečajje tujih valut so finansirani po finančnem zakonu iz obratne glavnice. Zdad so ti krediti preneseni v računski del proračuna. To se je izvršilo tudi pri vseh drugih ministrstvih, ki so imele takšne kredite, kakor prosvetno ministrstvo, ministrstvo za gozdovod in rudnike itd. Povečanje v predloženem proračunu se v glavnem razdelje na tele skupine: na državne in kmečke dolgeve 251 milijonov, na anuitetno službo železnic 20 milijonov, na narodno obrambo 150 milijonov, na prenos dosedanjih izdatkov iz fin. zakona 50 milijonov, na izdatke državnih podjetij 83 milijonov, na pokojnine 18 milijonov itd. Novi proračunski predlog kaže popolno in točno sliko državnih potreb. Nekoliko večji je od prejšnjega, zato so se pa letos gospodarske razmere pri nas nekoliko popravile. Predlog proračuna je realen in so v njem sami taki izdatki, s katerimi se da realno računati.

Dohodki

Pri prisoji dohodkov, zlasti tistih, ki so fiskalne značaja, niso proračunske postavke ocenjene na previsoko in ne preniko. I eno i drugo bi v današnjih razmerah imelo slabe posledice. Zato je presoja dohodkov izvršena kar najobjektivneje. Dohodki niso navedeni v visokih zneskih, ki jih ne bi bilo moči doseči, in izdatki niso odmerjeni v nižjih zneskih, ki bi jih bilo treba prekoračiti. Predlog finančnega zakona nima nobenih določb, ki bi urejala večja vprašanja, ki zahtevajo večji študij in globlje proučevanje. V tem finančnem zakonu so tiste določbe, ki se nahajajo tudi v sedanjem in ki služijo boljše in hitrejšemu izvrševanju državnega proračuna v duhu zakona o državnem računovodstvu. Podrobnejše in natančnejše podatke po predloženem proračunu in našega gospodarskega in finančnega položaja bom podal pred narodno skupščino.

Kaki „zločinci“ so bili nacionalni župani

Javnosti je že v spominu, kako so »Slovenec« in drugi listi Katoliškega tiskovnega društva pred volitvami pisali o naših županih ter jih predstavljali kot največje škodljivce naših občin in njihovega prebivalstva. Par dni pred volitvami je »Slovenec« imenoma navedel 21 županov, o katerih je trdil, da so počenjali v občinskem poslovanju take stvari, da jih je morala nadzorna oblast izročiti kazenskemu sodišču. Med temi je bil tudi g. Anton Hafner, razrešeni župan občine Stara Loka v škofjeloškem srezu. Tudi on je bil razrešen in ovađen državnemu tožilstvu, da je zagrešil nečastno dejanje, kaznivo po kazenskem zakonu.

Včeraj se je pred ljubljanskim okrožnim sodiščem vršila razprava. Anton Hafner je bil obtožen, da je v občinski račune vstavil ceno 50 dinarjev za meter gramoz, dočim je bil gramoz v resnici plačan le po 46 dinarjev. Dalje je bil obtožen, da je s svojim podpisom potrdil, da je neki gramoz dobavil Jurij Ravnihar, dočim ga je v resnici dobavil Peter Porenta. Obtoženi Hafner je pojasnil očitana mu dejanja. Od sreskega cestnega odbora v Kranju, kamor je takrat škofjeloški srez še spadal, je imel za postopanje občinskih cest odobrenih 50 metrov gramoz po 50 Din za meter. Gramoz pa je občina potrebovala mnogo več, zato je iskal in tudi našel cenejšega dobavitelja, ki je dal gramoz po 46 Din. Na ta način je lahko občina nabavila namesto 50 metrov 58 metrov gramoz. Ker pa je imel od sreskega cestnega odbora odobrenih samo 50 metrov, je v priznani vpsal to količino in navedel ceno 50 Din, ker bi drugače morala občina 200 Din plačati iz svojega. Drugo točko obtožbe je Hafner pojasnil tako, da je ho tel ščititi Petra Porento, ki je bil občinski odbornik in je občini z dobavo gramoz

po nizki ceni le koristil, a bi bil kljub temu kot občinski dobavitelj razrešen

Sodišče je ugotovilo, da se obtoženi Hafner niti s prvim niti z drugim dejanjem osebno ni prav nič okoristil, marveč je prvo dejanje izvršil celo v korist občine. Zakrivil torej ni ničesar nečastnega. Ker pa zakon določa kazeno za vsako netočno potrdilo kake listine s strani javnega funkcionarja, je sodišče Hafnerja obsodilo na 240 Din denarne kazni, vendar pogojno za dobo enega leta.

Takšen »zločinec« je bil torej župan g. Anton Hafner v Stari Loki...

Pogreb senatorja dr. Mirka Crkvenca

Beograd, 19. novembra. AA. Pogreba pokojnega senatorja dr. Mirka Crkvenca, ki bo jutri ob 2.30 popoldne v Krapini, se udeležijo posebno odposlanstvo senata s predsednikom dr. Željmirom Mažuraničem, ki je v Zagrebu. V odposlanstvu bodo senatorji Kukuljević, Gaj, dr. Pavelić in Vučotić

Konferenca o zaščiti zavarovancev „Feniksa“

Beograd, 19. novembra. p. Minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić je imel danes konzultativno konferenco z zastopniki krogov, ki so prizadeti s položajem jugoslovenskega Feniksa. Ljubljanske zavarovalnice je zastopal dr. Fettich. Posvetovali so se o vprašanju, kako bi se definitivno uredil položaj in kako bi se zaščitili interesi jugoslovenskih zavarovancev pri tej družbi.

Beleške

Povratak predsednika vlade v Beograd

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, ki je bil pet dni na volilnem potovanju po varškarski banovini, se je včeraj zjutraj vrnil v Beograd. Predvčerajšnjim je imel shode JRZ še v Prilepu, Velesu in Stipu.

Okrog sporazuma s Hrvati

Pod tem naslovom poročta »Slovenski gospodar«, štajersko podeželsko glasilo JRZ: »V zadnji številki smo beležili vest, da se je mudil notranji minister g. dr. Anton Korosec v Zagrebu, kjer je imel razgovore z banom savske banovine in je obiskal nadškola dr. Bauerja in dr. Stepina. Koj po odhodu dr. Koroseca je presenetila javnost vest, da je bil pri knezu namestniku Pavlu na gradu Brdo na Gorenjskem voditelj Hrvat dr. Maček. Po povratku v Zagreb ni hotel dati dr. Maček radovednežem nobenih pojasnil, o čem sta se razgovarjala s knezom namestnikom. Sigurno obstoji tesna zveza med obiskom g. dr. Koroseca v Zagrebu in med Mačkovim avdijeno na Brdu. Bog daj, da bi ti razgovori rodili »korajšnji uspeh sporazuma«.

Na enak način so pisali tudi nekateri listi v inozemstvu, med njimi »Prager Tagblatt«, ki je trdil, da je bila avdijena na Brdu rezultat predidnih pogajanj. »Hrvatski dnevnik« vse take vesti demantira in pravi, da do avdijene ni prišlo na opisani način. Kakor smo že zabeležili, je pred par dnevi zanikal tudi vesti, da se je dr. Maček sestel z notranjim ministrom dr. Korosecem, ko se je ta pred 14 dnevi mudil v Zagrebu.

Razveljavljene volitve v vrbaski banovini

»Vrbaske novine«, ki so službeni listi banjaluske banske uprave, poročajo, da je upravno sodišče v Sarajevu razveljavilo občinske volitve v občinah Cadavica (srez Bosanski Novi) in Blatnica (srez Teslić), ki so bile skupno z drugimi občinski vrbaske banovine dne 11. oktobra t. l. Razveljavljenje utemeljuje upravno sodišče z nepravilnostmi, ki jih je zagrešil volilni odbor. Za obe občini so razpisane nove volitve za nedeljo, dne 13. decembra.

Razbit volilni kompromis v Vojvodini

Kakor ostali listi smo tudi mi zabeležili vest o sporazumu bivših samostojnih demokratov v Vojvodini s predstavniki socialistov za skupni nastop pri občinskih volitvah v dunavski banovini. Objavljen je bil že celo skupni proglas obeh skupin, ki pozivata svoje pristaje, naj podpro skupne liste sestavljene v znamenju borbe za obrambo demokracije. Sedaj pa se je oglašil v svojem glasilu »Vojvodinec« voditelj bivših samostojnih demokratov v Vojvodini Duda Bošković, ki odločno zanika, da je pri tem sporazumu sodeloval voditelj jugoslovenskih socialistov, dr. Živko Topalović. Po zatejanju g. Boškovića vovodinski samostojni demokrati najodločneje odklanjajo vsako sodelovanje z dr. Topalovićem in jim ni niti na kraju pameti, da bi z njim nastopali pri občinskih volitvah v skupni fronti.

Očividno se je g. Duda Bošković vdal pritisku iz Zagreba, kjer je dr. Topalović v okolici dr. Mačka zelo slabo zapisan zaradi borbe socialističnih strokovnih organizacij proti Hrvatski delavski zvezi, ki tvori del dr. Mačkove fronte.

Zadoščenje bivšemu županu Lajovicu v Litiji

Svoječasno smo poročali, da je bil litijski župan g. Franc Lajovic par tednov pred občinskimi volitvami razrešen z utemeljitvijo, da je zagrešil nečastno, po kazenskem zakonu kaznivo dejanje. Razrešeni župan je bil obenem ovađen državnemu tožilstvu, ki je proti njemu uvedlo po zakonu predpisano postopanje. Preiskava je do gnala, da g. Lajovic ni zagrešil ničesar nečastnega ali po zakonu kaznivga, in je bilo zato sodno postopanje ustavljeno. Na osnovi tega izreka državnega tožilstva, je sedaj tudi upravno sodišče v Celju razveljavilo razrešitveni odlok banske uprave. Upravno sodišče ugotavlja, da je bilo poslovanje g. Lajovića docela korektno.

Na ta način je dobil g. Lajovic popolno zadoščenje za obrekovanja, ki jim je bil izpostavljen zaradi svoje razrešitve. Ne le da ga je bil »Slovenec« skupno z drugimi razrešenimi župani proglasil za nepoštenega človeka, marveč so v volilni borbi, ki se je bila med tem vršila, govorili brezvestni ali zapeljani ljudje o njem in njegovih političnih somišljenikih še vse hujske stvari. Radovedni smo, ali bo glasilo Katoliškega tiskovnega društva sedaj po pravilo svojo krivico vsaj glede g. Lajovića.

Organizacija grške nacionalne mladine

Službeni list grške vlade je objavil zakon o ustanovitvi organizacije grške nacionalne mladine. Na čelu organizacije stoji vodstvo, ki ga tvorijo predsednik vlade, ministri prosvete, socialne politike in prometja ter atenski guverner. Vrhovni poveljnik vseh oddelkov nacionalne mladinske organizacije je grški prestolonaslednik princ Pavle.

Cilj in namen nove organizacije je po zakonu: razvijati duševne in telesne sposobnosti mladine v nacionalnem in krščanskem duhu, gojiti duh sodelovanja in socialne solidarnosti, pripravljati mladino na izvrševanje poklicov, za kakršnega se vsak posameznik odloči v skladu s svojimi sposobnostmi. Za vzdrževanje organizacije bo v vsakoltnem državnem proračunu vnešen znesek najmanj 5 milijonov drahem.

Izrvana lipa

»Kmetijski List« objavlja iz Notranjih gor pri Brezovici sledeče poročilo: »Zaslepljeni in podivjani ljudje so se znesli nad »Janžetovo lipo«, ki smo jo v naši vasi zasadili o priliki odkritja spominke plošče pokojnemu Janžetu Novaku. Kulturno delo, ki so ga s tem opravili neznanji junaki noči, daje strašno izpričevalo njihove morale in vzgoje.«

Kdo je gospodar „Slovenca“?

Kakor smo že včeraj namignili, je prišlo v terek na obnem zboru Katoliškega tiskovnega društva, ki je lastnik »Slovenca« in ostalih v Jugoslovenski tiskarni izhajajočih političnih listov, do ostre kritike glede politike in pisanja takozvanega »katoliškega« časopisa. Posamezni govorniki so posebno obžalovali, da pisanje »Slovenca« in ostalih listov kompromitira Katoliško akcijo, ker ti listi naglašajo, da so pisani v duhu te akcije in tako istovetijo čisto cerkveno in versko akcijo s politično-strankarskimi interesi. To mora škoditi verskemu življenju in izzvati v javnosti vse, kakor da so interesi izvestne stranke identični z interesi katoliške cerkve in kakor da so metode, ki se uporabljajo v strankarskem boju v skladu z moralo, ki jo prepovedujeta cerkev in Katoliška akcija. Sklepljeno je bilo ukreniti vse potrebno, da bi se politični listi, ki izhajajo v lastništvu KTD, v bodoče ne predstavljali več kot glasila Katoliške akcije.

V zvezi s tem je izšla v včerajšnjem »Slovencu« sledeča, debelo tiskana objava: »Najkrajše pojasnilo. »Jutro« in »Slovenski Narod« zadnje čase dosledno imenujeta »Slovenca« »glasilo Katoliške akcije«, kar je seveda neresnica. Ker je videti, da omenjena lista to delata iz čisto gotovih namenov, je bil »Slovenec« prisiljen proti njima vložiti po svojem pravem zastopniku tiskovno tožbo in bo za vsak eventualni nadaljnji tozadevni slučaj prav tako vložil tožbo.«

Priznamo, da smo obstrmeli. Skoraj istočasno smo na mizi razgrnili tedensko glasilo »Slovenčevca« koncerna, »Domoljub«, v katerem čitamo v velikih črkah tole naznanilo:

»Slovenec« je vodilni slovenski katoliški dnevnik. Piše v duhu Katoliške akcije. Stane na mesec itd.«

Sedaj se samo še sprašujemo: V čem leži žalitev »Slovenca«, če mu rečeš po »Domoljubu«, da je glasilo Katoliške akcije? Ali je Katoliška akcija nekaj tako slabega, da je za »Slovenca« sramotno biti njeno glasilo, ali pa je pisanje »Slovenca« tako, da je sramotno za Katoliško akcijo, če kdo trdi, da je »Slovenec« njen organ? V prvem primeru bi bila tožba »Slovenca« seveda upravičena, v drugem primeru pa bi nas morala tožiti Katoliška akcija in ne »Slovenec«. Priznamo, da bi se napram taki tožbi težko branili, ker bi nam tožiteljica iz »Slovenca« res lahko dokazala, da jo žalimo, če »Slovenčevca« pisanje proglašamo za delo v duhu Katoliške akcije. Nam bi ne preostalo drugo nego opravičilo, da smo ravnali v dobri veri, ker pač vsak tedno čitamo v »Domoljubu« slovesno naznanjeno, da »Slovenec« piše v duhu Katoliške akcije.

Toda toži nas »Slovenec«. Veselimo se na proces, ki naj dokáže, da je sramotno za »Slovenca«, če mu rečeš, da je glasilo Katoliške akcije...

Med Zagrebom in Beogradom nič novega

Kakor smo že poročali, je v zadnjih dneh prišlo zopet do živahnejših stikov med beograjskim in zagrebškim krilom združene opozicije. Najprej je v ponedeljek obiskal dr. Mačka znani zemljoradniški voditelj dr. Milan Gavrilović. Ko se je v terek zjutraj vrnil v Beograd, so bile tam živahne konference voditeljev srbijanskega dela združene opozicije. Njih vidni rezultat je bil ta, da se je še v terek zvečer odpravil v Zagreb nar. posl. dr. Milan Kostić, ki kot Vojvodinec ne pripada direktno ne beograjskemu in ne zagrebškemu krilu združene opozicije, marveč tvori s svojimi prijatelji nekako posebno skupino in je torej zelo pripraven za posrednika. Dr. Kostić je prisotvoval v Beogradu posvetoivanjem srbijanskih opozicijskih šefov, v Zagrebu pa je konferiral z dr. Mačkom. Novinarjem je potem rekel, da je bil ves čas optimist, da pa odhaja iz Zagreba še z večjim optimizmom glede razvoja odnošajev v združenih opoziciji.

»Hrvatski dnevnik« objavlja sedaj z ozirom na obnovevanje razgovorov uvodnik, v katerem vrača tezo, da gre za kakke koncesije Hrvatom. Hrvati ne zahtevajo nikakršnih koncesij, marveč samo svojo pravico. Dalje list odklanja stališče beograjske opozicije, da je najprej treba izvajati demokratizacijo in politično svobodo, pa se šele potem lotiti reševanja hrvatskega in drugih problemov. Po »Hrvatskem dnevniku« je vprašanje državljanskih svobodnih zadeva, ki nima s hrvatskim vprašanjem nobene direktne zveze. Hrvatsko vprašanje je treba reševati na docela drug

gi osnovi Hrvatje ne mislijo na to, da bi delali kak sporazum, po katerem naj bi najprej prišlo do spremembe vlade ali političnega kurza. Res so Hrvatje enako kakor Srbi in Slovenci zainteresirani na demokratskih svobodah, vendar bi se s tem hrvatsko vprašanje ne rešilo. Dr. Maček je že nešteto krat izjavil, v čem je bistvo hrvatskega vprašanja. V tem pogledu je do skrajnosti dosleden. Nebene njegove izjave ni, ki bi razveljavila ali oslabila ono, kar je dr. Maček označil kot načelno stališče Hrvatov. S tem dejstvom morajo računati vsi, ki želijo sporazum s Hrvati. Zato morajo svoje stališče prilagoditi hrvatskemu stališču. V novinarskem žargonu se ta stvar običajno označuje kot vprašanje procedure, toda v resnici gre za veliko in važno načelno vprašanje. Ako je srbijanski združeni opoziciji res do sporazuma, se mora končno v tem pravcu opredeliti in zavzeti popolnoma konkretno stališče.

Izvajanja »Hrvatskega dnevnika«, polslužbenega glasila dr. Mačka, so vsekakor zanimiva in važna. Ker so bila objavljena po obisku dr. Gavrilovića in dr. Kostića, se smejo smatrati za odgovor na predloge, ki sta jih ta dva prinesla v imenu srbijanskih opozicijskih voditeljev. Po zavrnitvi »Hrvatskega dnevnika« sodč, so prodlogi in je stališče srbijanske opozicije še vedno enako, kakršno je bilo znano doslej, tako da v tem pogledu tudi po protokolu o sporazumu srbijanske opozicije ni zabeležiti nikakega bistvenega zblizanja med opozicijskim Zagrebom in opozicijskim Beogradom.

Političen pretep v Zagrebu

Zagreb, 19. novembra. o. Na Pejačevićevem trgu so danes neznanici napadli dr. Mata Hanžekovića, izdajatelja »Hrvatske istine«. Dr. Hanžeković je bil nekaj časa član uredništva »Hrvatskega dnevnika«, a je potem z nekaterimi tovariši izstopil in začel izdajati svoj tednik »Hrvatske istine«. V njem se je izpovedoval za stoođstotnega pristaša dr. Mačka, obenem pa je ostro kritiziral in napadal nekatere gospode iz okolice dr. Mačka, v prvi vrsti dr. Zigo Scholla in nato tudi prof. Jelašića. Vzbujal je s svojimi članki po Zagrebu veliko pozornost in njegov list je šel v velikih množinah med ljudi. Da bi paralizirali njegove napade, so začeli proti njemu izdajati nov tednik »Hrvatski buzdovan«.

Danes opoldne se je dr. Hanžeković vračal iz redakcije na svoj dom. Na Pejačevićevem trgu sta ga najprej napadla dva mlajša človeka, ki so se jima nato

pridružili še nekateri drugi. Obdelovati so ga začeli s pestmi in ga pobili na tla. Potem so se razgubili med ljudmi, ki so se bili zbrali kot gledalci. Splošno se smatra, da ima ta napad politično ozadje.

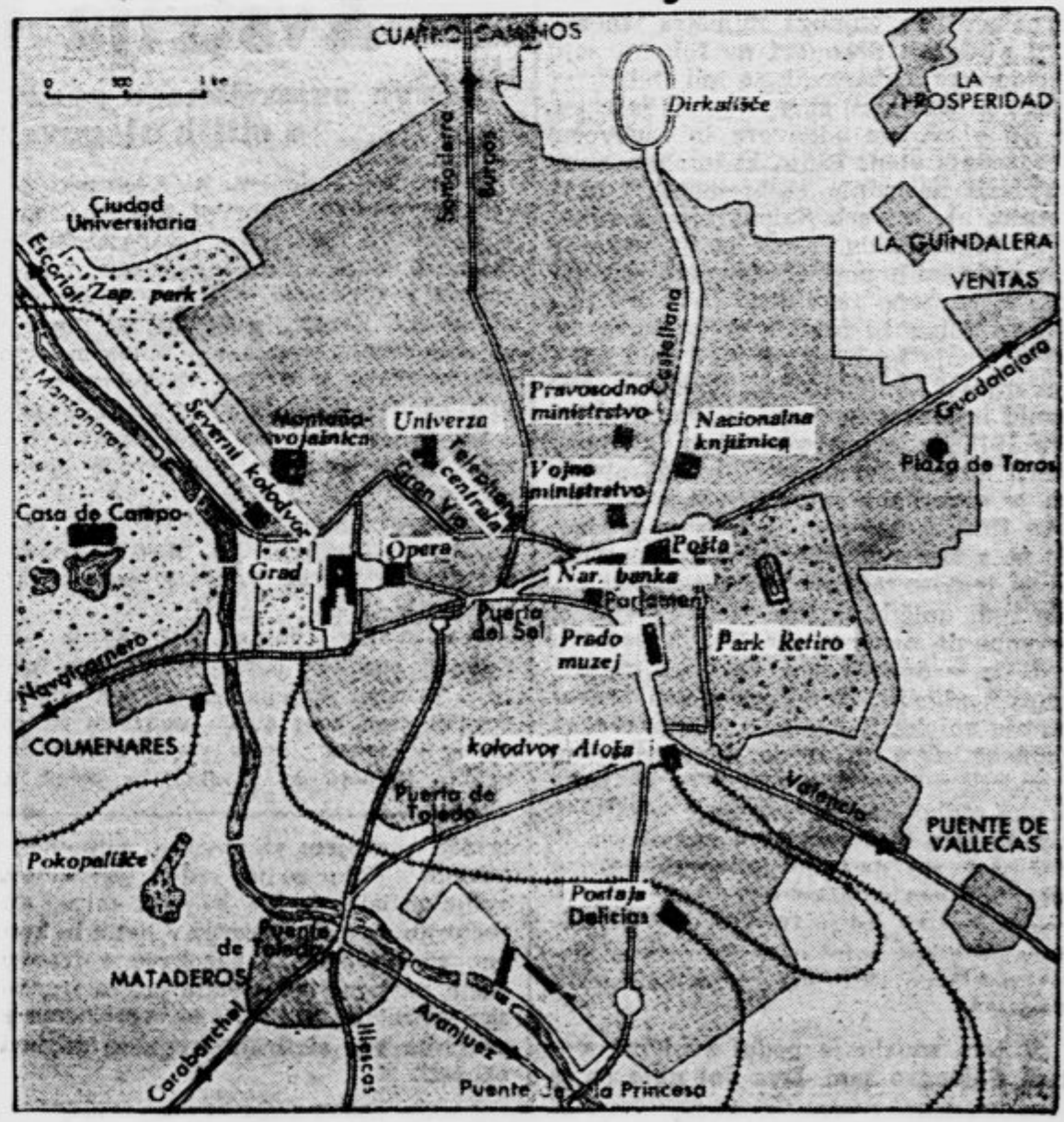
Visoko čsl. odlikovanje Nikole Tesle

Beograd, 19. novembra. AA. Predsednik češkoslovske republike dr. Edvard Beneš je odlikoval Nikolo Teslo z redom Belega lava I. stopnje za državljanske zasluge.

Vremenska napoved

Zemljina vremenska napoved za danes: Po večini oblačno vreme, ponekod megla, na primorju in v južnih krajih dež. Na primorju in na jugu se bo temperatura dvignila, v ostalih predelih bo padla. Solnce vzhaja ob 6.41 in zahaja ob 16.05. Zagrebška vremenska napoved: Pretežno oblačno in megleno. Dunajska vremenska napoved: Prihod kontinentalnega mrzlega zraka iz severozhoda. Temperatura bo še dalje padla, ponekod morda nekoliko snega.

Madridsko bojišče

Naši kraji in ljudje

Daleč, daleč so snežne poljane... Trebja je izboljšati zveze smučišč z letovišči

Jesenice, 19. novembra

Čim bolj se zadnja leta v naših krajih razvija zimski sport, čim več je napovedanih zimsko-sportnih prireditvev, toliko manj je leto za letom snega. Smučarji morajo za njim visoko gori na planine, na pobočje Karavank, na Veliko planino, Krvavec, Pokljuko, Komno in druga sredgorja.

Takih tur pa pri nas ne zmore vsak. Premalo je smučarjev, ki bi jim med tednom za take izlete dopuščal čas. Premalo je takih, ki imajo denar, in tistih, ki bi zmogli ture po slabih in strmih potih in to morada samo za nekaj ur smučanja. Do navedenih zimsko-sportnih postojank vodijo še

močneje zainteresirati pristojna ministrstva, banovine in občine, da uredijo vse potrebno, da se zboljšajo pota in se tako smučarjem olajša dostop na planine. S tem bo čim večjemu številu smučarjev dana prilika, da se v svojem, četudi skromno odmerjenem prostem času, čim dalje mude na planinah, na katerih sneg najdalje leži.

Cesta z Bleda na Pokljuko bi morala biti takoj, ko pade sneg za vožnjo lesa in za vprežene sani uporabna. Na Mrzlem studencu bi morali biti za tak primer pripravljene konji, ki bi potegnili snežni plug v dolino, tako da bi bila cesta za sani in za lažje avtomobile čimprej uporabljiva. Cesta bi

Pogled s Pokljuke na zasnežene vrhove Julijskih Alp

razmeroma najboljše ceste z Jesenic proti Rožici, Golici in Kočni ter z Bleda in Gorij na Pokljuko. Pa tudi ta smučišča so za sobotnega in nedeljskega smučarja skoraj predaleč. Dolga pota zmužijo marsikateroga utrjenega in izvežbanega tekmovalca tako, da ga na cilju mine veselje in volja, osobito še, če se mora kmalu spet vrniti.

Vrnitev iz prelestne zimske pokrajine je pravemu prijatelju prirode zelo težka. Treba je vsaj celega dneva, da se smučar na strmih pobočjih planine Rožice in na snežnih poljanah romantične Pokljuke in Komne navzgor zmuži krasot, čiste zrak in osvežujočega zimskega solnca.

Naše zimsko-sportne organizacije in tujsko prometne ustanove bodo morale še

morala biti tudi dovolj široka, da bi se vozila lahko pri srečanju izognila in da bi smučarji pri vožnji navzdol lahko prehite- ali počasnejša vozila. Tujski promet je v naših gorenjskih krajih že tudi pozimi tako važen činitelj, da se bodo morali poedin- ci včasih podrediti volji onih činiteljev, ki delajo v prid skupnosti. Naše najpomembnejše zimsko-sportne postojanke naj bodo na čim lažji način dostopne najširšemu krogu smučarjev v času, kadar v dolinah ne bo snega. Bled in Bohinj bosta dobila s tem na Pokljuki in na Komni v zimskem času močno gospodarsko zaledje, ki je pravi raj za smučarje. kakršni je Semmering za Avstrijo in St. Moritz za Švico. M. S.

Gospa Ljubica Karna bo nastopila Spremljal jo bo operni kapelnik Danilo Švara

Z njo lastno ljubeznivostjo in prisrčnostjo je naša znana dramatska sopranistka gospa Ljubica Karna pristala na vabilo slovenskih novinarjev, da blagohotno sodeluje na njihovem vsakoletnem tradicionalnem no-

vinarskem koncertu v proslavo narodnega praznika ujedinitja. Ta naša operna pevka je že dobro znana po svojih ponovnih gostovanjih v ljubljanski operi, kjer je z najboljšim uspehom nastopila kot Aida in v »Trubadurju« kot Leonora.

Ker so naše umetniške razmere pri nas nekoliko tesne, je tudi gospej Karna, kakor mnogim našim odličnim opernim in dramskim močem, zapisano, da deluje umetniško večinoma v tujini. Tako je absolvirala že razna gostovanja, vsa z odličnim uspehom, v Berlinu, Lipskem, Frankfurtu, Breslavi, Monakovem in drugod. V zadnjem času pa je opetovano nastopila v berlinskih radijskih koncertih, v katerih izvaja večinoma jugoslovanske, posebno slovenske narodne pesmi. Na ta način vrši gospa Karna veliko propagando med nemškimi občinstvom za našo umetno in narodno pesem. Nastopila je tudi na jugoslovenskem koncertu, ki ga je svojčas v Berlinu priredil naš poslanik Baluždič. Žela je triumf in občudovanje naše kolonije v Berlinu kakor tudi polno priznanje odlične nemške družbe. Tudi za bližnjo bodočnost ima gospa Karna lepe načrte. Gostovala bo v naši operi kot Nedda v »Pagliacci« in kot donna Elvira v »Don Juanu«. Istotako bo skorajda gostovala v »Volskoperi« v Berlinu in priredila tudi v berlinskem radiu nov propagandni koncert jugoslovenske in posebno slovenske pesmi, umetne in narodne. Za ta koncert bodo priključene vse nemške radijske postaje. Pravočasno bomo o tem obvestili slovensko javnost, da bo lahko po radiu deležna te prireditve.

Na novinarskem koncertu 1. decembra na Taboru bo gospa Ljubica Karna izvajala

dve zelo efektne točki operne literature, ario Santuzze iz Mascagnijeve opere »Cavalleria rusticana« in večno lepo »Molite« iz Puccinijeve opere »Tosca«. Na klavirju jo je spremljal naš priznani mojster in skladatelj, kapelnik ljubljanske opere g. dr. Danilo Švara. Prepričani smo, da bosta navedeni dve točki za poslušalce na novinarskem koncertu 1. decembra pomenili izreden užitek in da bo s tem nastopom gospa umetnica tudi prodrla zmagovito, kakor je še vselej doslej pri vseh svojih nastopih.

Želje onih, ki zborujejo ob treh zjutraj

Ljubljana, 19. novembra.

Po stari navadi, ki jim jo narekujejo delovne razmere, so se ljubljanski natakariji združeni v sekciji Zenevske zveze gostiteljskih nameštencev zbrali davi ob treh popoldnoči v dvorani Delavske zbornice, da do konca pretresejo osnutek kolektivne pogodbe, ki ga je bil pripravil odbor. Predsednik Stanko Renko je v izbrnem poročilu očitno stremeljenja natakarjev, ki si žele mirne objektivne ureditve razmer in se dobro zavajajo težkega položaja svojih delodajalcev, katerim pripadajo zmirom težje davčne obremenitve.

Po precej živahni debati je bil slednjič sprejet temeljni predlog, naj se s kolektivno pogodbo uvede takozvani procentni sistem, po katerem naj bi se v kavarnah, restavracijah in gostilnah priračunavalo delovnemu zapitku po 10 odstotkov za nagradno osebo, ki prihaja z gosti v neposredni stik. Za primer, da bi ta odstotek zastajal za eksistenčnim minimumom, naj se prizna plačilnemu natakarju v prvovrstnih obratih osnovna mesečna plača 2000 Din, donatalscem pa 1800 Din, v ostalih obratih pa plačilnemu 1800, donatalscu pa 1500 Din. Razliko do te osnovne meze naj bi doplačilo delodajalec.

Govorili so še zastopniki Delavske zbornice Golmajer, odbornik sekcije Palir in zastopnik glavne uprave Novak iz Zagreba, na koncu pa je bilo sklenjeno, da predstavnik organizacije uradno predloži kolektivno pogodbo Delavski zbornici, Gostilničarski zadrugi, zbornici za TOI in banu dravske banovine. Zborovanje je bilo od vseh dobro obiskano, kar pričra o velikih stanovskih zavednosti natakarjev in ostalih njihovih sodelavcev, saj so morali po dotrajnem delovniku žrtvovati ves preostali del noči.

Slovenski jezik na naših srednjih šolah

Ljubljana, 19. novembra.

Pod okriljem Proforskega društva in v okviru predavateljskega cikla »Kultura in Šola« je sinoči predaval v dvorani Ouzd na Miklošičevi cesti prof. Šolar o pouku in kulturi slovenskega jezika na srednji šoli. Profesor Grafenauer je kot predsednik Proforskega društva pozdravil vse prisotne, posebej še načelnika prosvetnega oddelka g. Breznika in g. Westra, inspektorja v pokouju. Dvornica je bila nabito polna občinstva, profesorjev in akademikov.

Prof. Šolar je pokazal na veliko vrednost, ki jo ima vsak jezik za samostojnost naroda in ga je treba slej ko prej gojiti z ljubeznijo in vdanostjo. Predvsem je to važno z ozirom na srednje šole. Šola je v izobrazbi naroda velesila. Dijake je treba učiti lepega izgovora in živlega lepega branja. Naglašal je, da je treba ustvariti slovensko šolo, slovensko kulturo in vzgojiti slovenskega človeka, ne poudarja pa s tem razdornega slovenstva. Vendar pa se je zdelo, da imajo ta izvajanja točno naperjeno ost. Važno je to glede vzgoje dijakov; pri kateri je treba polagati važnost na pravilni knjižni izgovor pri govoru in branju. Naglasil je, da je v današnjem našem jeziku vse preveč tuč in jih je treba odstraniti. Gojiti moramo pri srednješkoli mladinu smisel za lep slog in za do-

ALBUS MILO ZA UMIVANJE
NADOMEŠČA DRAGO TOALETNO MILO!
Pazite na ime ALBUS!
Dobiva se povsod!

življanje umetniških jezikovnih vrednot. Glede slovenščine in srbohrvaščine je trdil, da ji bi bilo v višjih razredih srednje šole treba ločiti kot dva različna predmeta. Za pravo jezikovno vzgojo pa nam manjka še prave znanstvene slovnice. Glede univerze je poudariti, da bi morala naša slavistika vzgajati svoje slušatelje tudi kar se tiče stila. Manjka pa vsakršnih priporočnikov glede tega in bi bilo treba na univerzi nastavitv posebnega lektorja, ki bi obravnaval stilistična vprašanja našega jezika.

Svoje predavanje je zaključil z izjavo, da je treba dobri učitelji, ki bodo z ljubeznijo učili dijake slovenskega jezika in jih vzgajali v slovenskem duhu.

Zanimivo je, da je predsednik Proforskega društva zaradi pozne ure izključil debato, ki bi se gotovo sprožila ob zanimivih predavateljevih izjavah, ki so tu in tam bila sicer mestoma prav pomembna, vendar pa na nekoliko preozki bazli. Danes je pač več nego patetično, če govorimo kakor da je v lastni narodni državi slovenska šola in slovenska kultura v nevarnosti. Priznavamo predavatelju, da je treba pri takem delu smotnosti, nesebičnosti, požrtvovalnosti in večjega razgleda po delu drugih narodov, da lahko izmerimo svoj kulturni nivo.

Podpolkovnik Marko Nikolić,

poveljnik mariborske garnizije, odide po štiritletnem službovanju v Mariboru dne 19. t. m. na svoje novo službeno mesto, v Zemun. V mariborskih narodnih krogih si je stekel obilo simpatij.

V petih mesecih peti roparski umor Tokrat je žrtev poštni uslužbenec Ludovik Junko iz št. Iija ob meji — Avstrijske oblasti zločincem na sledu

Maribor, 19. novembra.

Maribor in vse obmejne ozemlje sta spet pod močnim vtisom novega roparskega umora. To je peti roparski umor v mariborskem okolišju v teku petih mesecev. Žrtev novega, trenutno še ne pojasnjeneja roparskega umora je 62 letni poštni zvičnik Ludovik Junko, uslužben pri pošti v št. Iiju v Slovenskih goricah. O zločinu so doslej dognane naslednje podrobnosti:

Ludovik Junko je bil — kakor povedo njegovi predpostavljenci — zelo vester in v službi zanesljiv. Nesel je običajno vsak dan ob 18. uri pošto z denarjem na kolodvor. Tako je tudi večerj okoli 18. ure odšel iz šentiljske pošte proti kolodvoru. S seboj je imel običajno poštno vrečo, na katero sta bila privezana dva zabojčka. Toda Junko ni prispel do kolodvora. Na cesti od št. Iija do šentiljskega kolodvora ga je 250 m pred kolodvorom in 20 m od hiše krojača Rozmarna, pri mostu, ki vodi čez železnico, dohitela tragična usoda.

Ko sta okoli pol 19. ure šla po cesti vničar Stefan Rusin in delavec Rudolf Šunko, sta našla Zunka nezavestnega in vsega krvavega sredi ceste. Takoj sta obvestila o tem šentiljske orožnike in upravitelja g. Sfiligoja, nakar sta ga Zunko svak Albin Strnad in Viktor Vračko spravila na njegov dom. Orožniški komandir in g. Sfiligoj sta skušala izvedeti iz njegovih ust, kaj se je bilo zgodilo. Toda vsa prizadevanja zdravnikov so bila zaman. Zunko je venomer vzdihoval in na vsa vprašanja odgovarjal samo: »Jezus Marija, pomagajta mi!« Ob pol 24. uri je poлегel poštkodban, ki mu jih je bil prizadajal neznan roparski morilec.

Oblastva so dognala, da se je moral zločin izvršiti izredno naglo in preračunano, ker je promet na tej cesti venjar precej živahen. Napad se je pripetil o'oli pol 19. ure, in sicer na ta način, da je neznanec iz zasede napadel Zunka in navalil nanj s trdim, toplim predmetom. Z udarci po glavi je Zunka najprej oma-

mil, da se je zrušil krvav in nezavesten na tla, ne da bi mogel klicati na pomoč. Nato je ropar odvezel Zunku ves denar, ki ga je imel v poštni vreči okrog 14.000 dinarjev, razen tega pa, kakor zatrjuje Zunkova žena Marija, še poročni prstan, rožni venec ter denarnico z nekaj denarja. Na kraj zločina se je podal tudi daktioskop mariborske mestne policije g. Grobin.

Kdo je izvršil zločin, je največja ugan- ka. Mnogi šentiljčani so videli večerj okoli pol 17. ure dva mlajša fanta v pumparicah, ki sta prispela po glavni cesti iz Maribora proti št. Iiju in ki so ju zvečer videli, kako sta se vračala proti Mariboru. Za obema poizvedujejo, ni pa izključeno, da je storilec skušal pobegniti preko državne meje in so bila o zločinu takoj obveščena tudi avstrijska oblastva.

Pokojni Ludovik Junko je nameraval prihodnje leto stopiti v pokoj. Tega se je prav veselil, saj je naporno službo zaradi oslabljenih nog vršil težko in se je pri hoji zaradi občin v nogah nagibal naprej. Bil je dvakrat poročen in mu je druga žena Marija pripeljala v zakon 25letno hčerko Katarino; ki stanuje pri materi v št. Iiju, ter dva sina Stefana in Jožefa Polančiča, ki služita pri vojakih.

Komisija in aretacije

V št. Iij je prispela z vlakom ob pol 13. uradna komisija, sestavljena iz preiskovalnega sodnika dr. Vladimira Travnerja, sodnega zdravnika dr. Jurečka, daktioskopa mestne policije Grobina in zapiskarja Petroviča, ter višjega svetnika ljubljanske poštne direkcije g. Lebarja. Popoldne so prispeli iz št. Iija informacije, da so orožniški zločincem že na sledu in da so bili neki ljudje za aretira-

KOMEDIJA »GOSPA POLENSKA« ZANJE USPEHE V FILMU
IDA WUST, THEO LINGEN, INGE LIST.
Premiera v jugosl. krstna predstava DANES V KINU SLOGI
Salve smeha od prvega prizora do konca.

Kontušovka

Doživljaji dr. Milana Vidmarja v Ameriki

Univ. prof. dr. Milan Vidmar se je pred kratkim vrnil iz Amerike, kjer se je udeležil kot član jugoslovanske delegacije svetovnega kongresa o energiji. Nasemu poročevalcu je o svojem potovanju povedal marsikaj zanimivega, čeprav se ni spuščal v podrobnosti, ker bo o tem obširneje govoril na javnem predavanju.

Vsaki 6 let se vrši svetovni kongres o energiji, na katerega pošlje svoje zastopnike vse države sveta. Zadnji kongres je bil 1. 1930. v Berlinu, letos je pa bil v Washingtonu, kjer so naposled sklenili, da se 1. 1942. sestanejo v Tokiju. Na letošnjem kongresu je bilo zastopanih 52 držav po svojih nacionalnih komitejih. Pri nas so po uredbi ministrstva v komiteju zastopani gospodarstvo, industrija in vse 3 univerze. Iz Slovenije so po tej uredbi v nacionalnem komiteju tehnična fakulteta, ki jo zastopa prof. Král, in pa Zveza industrijcev, ki jo zastopa dr. Vidmar. Delokrog oziroma namen te korporacije je, da se briga za pravilno izkoriščanje naravnih energijskih virov: vode, premoga in olja, zavedajoč se, da je umetno delo postalo za človeštvo že tako važno, da znaša ročno delo komaj še 10% vsega opravljenega dela.

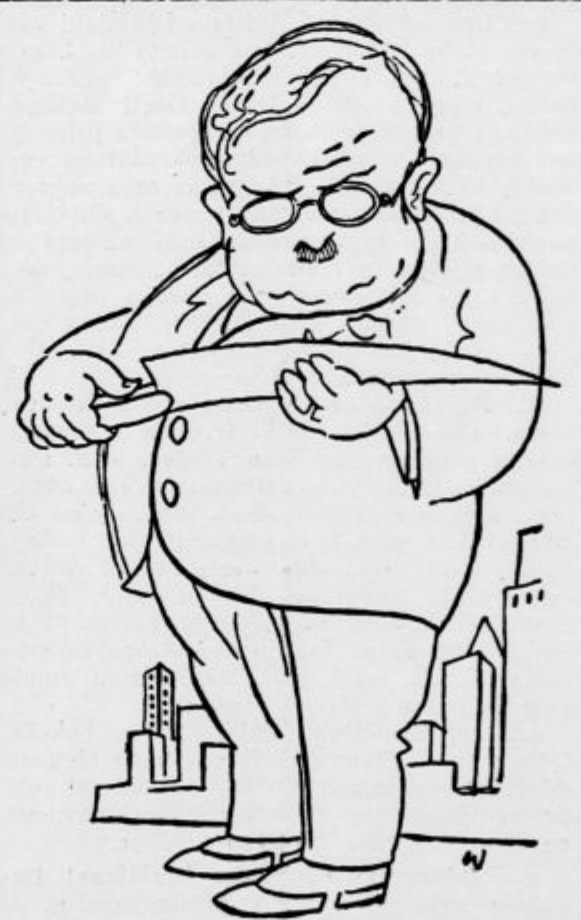
Ob koncu aprila t. l. je imel dr. Vidmar na občnem zboru nacionalnega komiteja v Beogradu predavanje o elektrifikaciji države, na katerem je razvil svoj generalni elektrifikacijski načrt. Predavanje je izzvalo v tehniških in vladnih krogih veliko pozornost, kar se je takoj pokazalo tudi v tem, da je bil dr. Vidmar izbran za enega izmed obeh delegatov

za Washington. Drugi delegat je bil inž. Joksić, načelnik v ministrstvu za gradnje, ki ima velike zasluge za financiranje naše udeležbe.

V Washingtonu je bilo zbranih okrog 3000 delegatov. Manjše države kakor mi, so poslale celo številnejša zastopstva in sta imeli Avstrija in Madžarska po 8 delegatov. Zastopana je bila tudi Rusija, najštevilnejša je pa bila udeležba iz Nemčije in Anglije. Za Ameriko je imel kongres tem večji pomen, ker se je bavil z vprašanji, ki tam vodijo Rooseveltovo gospodarsko politiko.

O meritorni vsebini potovanja v Washington bom predaval javno za širše gospodarske in tehniške kroge in se zato ne morem spuščati v podrobnosti, je naglasil g. dr. Vidmar.

Kongres je bil zelo važen za vsakega udeleženca, ker je bil zvezan z naučnimi potovanji po Zedinjenih državah in Kanadi. Ta potovanja so vodila do velikih industrijskih podjetij in energijskih central. Sestavljenih je bilo več potovalnih skupin, razen tega so pa bila pripravljena še potovanja pred in po kongresu. Najobširnejše izmed teh je vodilo preko cele Severne Amerike do obale Tihga oceana. Z Joksićem sva bila v Kanadi in v zapadnih državah, med drugim tudi pri slapovih Niagare. Videl sem celo vrsto vodnih central, industrijska mesta, kakor Pittsburg in vrsto drugih. Centrala so ogromne — imajo do 1 milijona konjskih sil — in so sveda najmodernejše opremljene. Za potovanja smo imeli na razpolago posebne vlake, v katerih

smo deloma tudi stanovali. Tudi preskrba je bila deloma vezana na vlake in je brezhibno funkcionirala.

Bivanje v Ameriki sem porabil, da sem obiskal slavnega rojaka Nikolaja Teslo, ki me je zadržal pri kosilu in sva debatirala več ur. V materiščini sva se razgovarjala o najrazličnejših tehničnih in netahničnih vprašanjih. Kazal je živo zanimanje za domačije in je ostal, čeprav živi že 45 let v Ameriki, tak, kakršni je

bil doma. Trenutno se bavi s silno zanimivimi problemi, dasi ne razpolaga z laboratorijem. Stari je namreč nedavno pogorel, vendar Tesla upa, da bo v kratkem dobil novega. Učenjak je kljub visoki starosti izredno živah in zdrav ter ne kaže niti najmanjših znakov o morebitni življenjski utrujenosti. Obiskal sem tudi hčerko prof. Mihajla Pupina, poročeno Smithovo v Norfolk, 260 km od New Yorka. Pokazala mi je spomine na četa, velikega strokovnjaka, ki sem ga bil obiskal že leta 1927. v New Yorku.

Pri bivanju v Zedinjenih državah so naju izredno ljubeznivostjo spremljali in vodili naši diplomatski zastopniki, vsem na čelu generalni konzul v New Yorku g. Radoje Janković, ki je porabil skoraj ves prosti čas. Tudi gospodje na poslanstvu v Washingtonu so bili od prvega do zadnjega ves čas okoli naju, da so nama to pozornost vidno zavidali gospodje ostalih delegacij, ki niti izdaleka niso imeli toliko stika s svojimi diplomatskimi zastopniki, kakor midva.

V Pittsburgu sem obiskal uredništvo »Srbohrana«. Tam so mi tožili, da ni mogoče organizirati enotno vseh ameriških Jugoslovenov. Zelo so pohvalili slovenske organizacije, ki so večno pripravljene na kakršnokoli sodelovanje. Zvedel sem tudi, da pošiljajo ameriške erbeke organizacije vsako leto 12 svojih sinov študirat v Jugoslavijo, ker se boje, da bi se njihova mladina prav tako asimilirala, kakor ostala mladina v Ameriki.

Povem naj še, da je bilo eno najzanimivejših predavanj na kongresu Rooseveltovo. Med predavanjem je pognal v obrat s priškoskom na stikalo pravkar dograjeno veliko državno električno centra-

lo Boulders Dams v državi Coloradu. Vsa vožnja po morju, tja in nazaj — vozili smo se na »Bremenu« — je potela silno prijetno. Potovalni smo skupno z nemško delegacijo in z njo izmenjavali izkušnje o panogi električnega gospodarstva, je zaključil dr. Vidmar svoje pripovedovanje.

Medtem smo prejeli tudi nekatere ameriške liste, ki so posočali njegovemu bivanju v Zedinjenih državah pozornost. Cenijo ga ne samo kot znanstvenika, temveč enako kot najmočnejšega šahovskega amaterja na svetu. Tako je nemško, v New Yorku izhajajoče glasilo posvetilo dr. Vidmarju dvokolonski članek s sliko in nava- ju vse njegove velike šahovske borbe. Ostali njujorški listi so zabeležili zlasti Vidmarjev obisk v slovitem Manhattan Chess Clubu, kamor je prišel z jugoslovenskim generalnim konzulom Jankovičem na povabilo predsednika Howlanda. Listi poudarjajo veliko moč dr. Vidmarja kot šahista. Tako je igral več hitrih partij s Kashdanom in Denkerjem in je večinoma zmagal. Američane je zlasti presenetilo, da Vidmarju niti njihov prvak Reshewsky ni bil kos. Ko se je namreč naš velemojster odzval Howlandovemu vabilu in obiskal po večerji Manhattan Club, se je nenadno pojavil Reshewsky, ki sicer ne živi v New Yorku. Dasi popolnoma nepripravljen je dr. Vidmar kljub temu pristal, da odigra 6 hitrih partij. Na splošno presenečenje je zmagal American le dvakrat, trikrat g. podlegel, dočim je bila šesta partija remis. V Washingtonu pa je odigral simultanko proti 30 šahistom in dobil 16 partij, 3 remiziral, eno pa izgubil.

...MOKRA OPERETA VEDREGA HUMORJA, ROMANTIKE IN NEZNIH LJUBAVNIH PUSTOLOVŠCIN V DOBI RENESANSE!

FILM, KI S SVOJO KRASOTO IN LAHKO GLASBO OPAJA SLEHERNEGA GLEDALCA!

Heli Finkenzeller — Paul Kemp A. Schönhals — Willy Fritsch — DANES PREMIERA V

BOCCACCIO

Množica najlepših žen v dražestnih nošah! »ELITNEM KINU MATICI«

Domače vesti

* Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto asistenta pripravnika pri inštitutu za rudarsko stroještvo... * Neurja v severni Dalmaciji. V podvelebitnem kanalu je divjala v terek ves dan močna burja... * Z novim krvavim zločinom se je rešili vsiljci. V jetnišnico v Podgorici so iz Beran privedli Arnava Cola Sulejmana...

* Mestna občina zbira odložene predmete obleke in obutve. Vsaka družina hrani doma kak kos odložene obleke, obutve in perila... * Predavanje Jadranske straže. Opozarjamo člane Jadranske straže in širšo javnost na predavanje krajevnega odbora JS...

OD 6. X. ZNIZANE CENE!

ZDRAVJE BO PILO

Vaše dete, ako mu za predžupek ali malico daste dnevno Ovomaltine. Ovomaltine vsebuje vse, za zdrav telesni razvitek redilne snovi v pravilnem razmerju in omogoča, da telo bolje izkoristi ostalo hrano.

Varujte se, če vam kdo reče, da je gotov izdelek isto kot Ovomaltine. Ovomaltine je naravna koncentrirana krepljena hrana, ki je pripravljena po posebnem znanstvenem izključno našem postopku samo iz najzlahtnejših sestavin...

Samo z Ovomaltino se dosegajo Ovomaltinski uspehi!

Zavoječki: ljudski Din 6.50; mali Din 10.50; srednji Din 24.-; veliki Din 43.-; stekleni Din 47.-; rodbinski Din 76.

* Najmanj enkrat na teden se mora črevesje temeljito izčistiti. Pri normalni prehrani se nabere toliko nepotrebne balaste, da je potrebno tudi onim ljudem, ki imajo prebravo sicer v redu, od časa do časa temeljito čiščenje črevesja... * Naše gledališke odre in njihove voditelje opozarjamo na novo dramatisacijo Jurčičevih »Rokovnjačev«, ki so izšli v prireditvi Ferda Delaka...

* Tovarna JOS, REICH sprejema mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izdelavo. Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastojih krvotoka v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastale zaradi zapeke, se dosežejo z naravno »Franz-Josefov« vodo odlični uspehi...

Iz Ljubljane

* Večer Jugoslov.-bolgarske lige je v sredo privabil v verandno dvorano Zvezde lepo število prijateljev z bližnjimi in sosednjimi bolgarskim narodom. Med drugimi so bili prisotni bivši ministri dr. N. Zupančič, mestni fizik dr. Rus in odborniki Jugoslov.-bolgarske lige... * Kvaropirska strast vaškega župana. Župan občine Vračnece se je po trgovskih poslih napotil v Gornji Milanovec in vzel s seboj precej denarja...

KINO IDEAL DANES PREMIERA! Gary Cooper — Ann Harding v prekrasem filmskem veledelu »Peter Ibbetson« Režija: Henry Hathaway, kateri je režiral vefilm »Bengali«. Predstave ob 16., 19. in 21.15 ur.

Škoda denarja za blago, je manj vredno kot stane!

Ni naš namen opehariti vas, pač pa boljše postreči s stofi, svilo, platnom, flanelo t. t. d.

»Manufaktura« k. d.

trgovina, ki vas želi boljše postreči Mestni trg 17.

v šoli ni bila preveč poslušna ali pa takoj ne razumeta razlage profesorja. Zdej, ko se ni prepoznalo, vam priskoči na pomoč akademski urad dela, ki vam brezplačno preskrbi instruktora. Oglasite se še danes v AUD na univerzi. Za majhen honorar vas naši, podpre potrebni tovariši rešijo mučnih skrbi in vašim otrokom počitnice.

* Spet prometna nesreča na Bleiweisovi cesti. V sredo dopoldne se je po Bleiweisovi cesti vozil na svojem kolesu 49-letni železniški zvoznik France Artač iz Kozarij. Ko je skušal prehiteti neki tovorni voz pred seboj, mu je na gladki cesti na lepem »spodrsnilo«, da je padel pod konja, ki mu je prebil lobanjo. V močno koščevem položaju so reševalci prepeljali Artača na kirurški oddelek.

* Divjaški voznik. Ko se je v mraku vračal domov v Hauptmannovo 15letni mlarski vajence Janec Cepin, ga je dohitel na izsloži cesti neki voznik, baje z Iga. Janec Cepin ga je prosil, če sme malo prisedeti, kar mu je voznik prav rad dovolil. Nista se še pripeljala do znane gostilne »Pri Mokarju«, ko je začel surovi izanec brez vzroka pretepati fanta z bičem. Prestrašeni deček je skočil z voza in bežal pred napadalcem. Ta je takoj ustavil konje in se pognal za Cepinom. Kmalu ga je dohitel, pošteno premlatil, nato pa ga v skrajni brezsrčnosti vrgel v potok Prošec. Potem se spet sedel na voz in pognal konje v dir. Napadeni deček je s težavo zlezal iz neprimetne kopeli ter pripeljal domov. Njegov oče Anton je napad sina takoj prijavil orožnikom, ki so posurovelemu vozniku že na sledu.

* Družabni plesni tečaj za vabljeni in rpljene goste se vrši vsak petek ob 20. v mali dvorani Kazine. Informacije pri moji stru Jenku v Kazini. * Plesna vaja slušatelj avturientskega večaja bo drevi ob 20. v Trgovskem domu.

Iz Celja

* Luther tudi v Celju. Po predavanju v Ljubljani bomo šliši Luthra tudi v Celju in sicer pod okriljem smučarskega kluba v kino dvorani hotela Skoberne. Pridite na njegov prijeten predavateljski večer v soboto ob 20.30.

* Lutkovni odsek Sokolskega društ. v Celju bo uprizoril v nedeljo 22. t. m. ob 10. in 14. v Sokolskem domu v Gaberju pravljico igrice v 4 dejanjih »Jaka kot baron«. Starši, privedite svoje deca!

* Starokatoliška služba božja bo v nedeljo 22. t. m. izjemno ob 8.

* Iz zdravniške službe. Gosp. dr. Stane Strnad, sekundarji v javni bolnišnici v Celju, je imenovan za vršilca dolžnosti primarija javne bolnišnice v Slovenjgradu. Gosp. dr. Strnad je kot odlični zdravnik in kot značajan nacionalen mož med prebivalstvom splošno priljubljen, zato ga bomo v Celju močno pogrešali.

* Dve hudi nesreči. Na Lednikovi žagi v Socki se je v sredo ponesrečil žagar Franc Špegel iz Parož pri Dobri. Pri delu ga je zgrabila cirkularka za levo roko in mu odrezala tri prste. V terek zvečer ji padla 30-letna žena občinskega tajnika Pavla Fuginova iz St. Petra v Savinjski dolini tako nesrečno s koleca, da si je zlomila desno nogo. Ponesrečenca sta v celjski bolnišnici.

* Kino Union. Danes ob 18.30 ruski vefilm »Pastir Kostja«. Ob 16.30 in 20.30 komedija »Slab konec — dober začetek« s Szöke Szakallom in dve predigri.

KINO METROPOL. — Danes »VILA LUTKA« in nov zvočni tehnik. Ob 16. uri matineja »ZELEZNI DEMONI«.

Monumentalni film iz življenja prirode, ljudi in živali!

Matineja Z.K.D.

Predstave v ELITNEM KINU MATICI v petek in soboto ob 14.15 in v nedeljo ob 10.30. Cene Din 3.50 in 5.50.

Iz Maribora

* Pobreško kulturno življenje. Znano je vneto kulturno delovanje pevskega društva »Zarje« na Pobrežju. Na rednem občnem zboru, ki je bil te dni, se je izkazala lepa kulturna bilanca društvenega dela. Pri vlitvah je bil izvoljen za predsednika žel. kontrolor Anton Pšeničnik, za povodjo pa šolski upravitelj Alojzij Živko. Pobreški Sokol pa je v nedeljo z lepim uspehom priredil v nabit polni Renčljev dvorani opero »On in njegova sestra« v 4 dejanjih.

* Posestne izpremembe. Tukajšnji industrijec in posestnik dr. Fric Scherbaum je kupil hišo v Trubarjevi ulici št. 5 za 750.000 Din. Ivan Stehar in Apolonija Lahova sta prodala posestniku Josipu Grgiču hišo v Gregorčičevi ulici št. 7 za 145.000 Din. Stanovanjska hiša v Maistrovi ulici 1, ki je bila last posestnice Marije Moričeve in je vredna 700.000 dinarjev, je prešla v last g. Maksa Moriča, uradnika pri našem poslanstvu v Berlinu, in gospe Marije Mally, soproge delzno sodnega svetnika v Gradcu.

* Na tržnicah. Včeraj jutraj so našli okrog 6. ure na odprti železniški progi med koroškim kolodvorom in limbuškim gozdom 19 letnega slikarskega pomočnika Franca Sumaha iz Maribora. Ruška cesta 29, z odrezanima nogama v mlaki krvi. Mladenič se je v samomorilnem namenu vrgel pod vlak, ki odhaja iz koroškega kolodvora ob 5.51 proti Dravogradu. Reševalci, ki so bili nemudoma poklicani na kraj samomorilnega poskusa, so mu nudili prvo pomoč in so ga zavestnega prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je včeraj dopoldne podlegel poškodkam. Vzrok obupa ni znan.

* Izpred sodišča. Mali kazenski senat je včeraj obsodil 35 letnega železničarja kretničarja Jožefa Horvata iz Murške Sobotice na 3 mesece strogega zapora, pogojno na eno leto, ker je 28. decembra 1935 zakrivil železniško nesrečo, katere smrtna žrtev je postal sofer Jožef Lukaček. — Posestnik Alojzij Horvat iz Janžekovega vrha pa je bil obsojen na 5 mesecev in 7 dni strogega zapora, ker je 1. februarja zažgal gospodarsko poslopje posestnici Neži Januševi.

KINO Matica Danes premiera: BOCCACCIO HELI FINKENZELLER, WILLY FRITSCH, PAUL KEMP. SLOGA Burka po znamenit oderskem komedu z IDO WESTY v glavni vlogi KONTUŠOVKA. UNION Najnovejša veseljavna in priljubljena FRANCISKO GAAL LILI SZÖKE SZAKALL. Predstave ob 16., 19. in 21.15 ur!

* Obešenka na podstrešju. V Cerknici pri St. Ilju so našli na podstrešju na tramu obešeno 22-letno Marijo Pernarjevo. Ko se je njen mož Rudolf Pernar vrnil iz St. Ilje v Cerknico, zlepa ni mogel v hišo, ker so bila vrata zaklenjena. Poklical je sosede, da so s skupnimi močmi vdrli v hišo, ki so jo vso preiskali, ker žene očitno ni bilo doma. Na podstrešju pa so nenadno našli mlado ženo že mrtvo. Svoje dejanje je izvršila v duševni zmedenosti. Ze dvakrat je nameravala izvršiti samomor. Prvič je skočila v vodnjak, drugič si je hotela prezežati žile.

Z Jesenic

* Odhod večnega železniškega uradnika. Te dni se preseli z Jesenic železniški progovni nadziretelj g. Ivan Napokoj, ki je po službenih potrebah premeščen v Kranj. Z njim izgubi naš Sokol vzornega člana, dobrega brata in agilnega odbornika, odsek železniškega Sokola na Hrušici pa skrbnega in poštvovalnega vodnika. G. Napokoj, ki je prišel po prevratu iz tužnega korolana na Jesenice, si je tu ustanovil ognjišče in našel svoj novi dom. Po svojem prepričanju je vseskozi odlični narodnjak in Jugosloven, toda svojih nazorov ni vsiljeval nikomur. Zadnja tri leta je bil občinski odbornik in član socialnega odseka, kjer se je vedno krepko zavzel za sromeake svojega okoliša. V službi je bil vedno vreden, svojim podrejenim pa dober in prijeten predstojnik ter kot tak povsod cenjen in spoštovan. Želimo njemu in njegovi družini v Kranju obilo sreče!

Iz Gornjega grada

* Prišel je čas raznih prireditev in občnih zborov. Sokolsko društvo je 8. t. m. imelo dobro uspel Martinov večer s primerno veseligrjo. V nedeljo pa je priredilo pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika v Sokolskem domu zvečer pevski koncert, ki je obsegal 13 dobro izbranih pesmi, med njimi take, ki jih še nismo šlišli pri nas. Pevski zbor iz Kamnika je nastopil lokrat že tretjič pri nas in je njegov koncert postal že skoro tradicionalen v Gornjem gradu. Sokolsko društvo pripravlja za 1. december slavnostno akademijo v Sokolskem domu. Nastopijo vsi teledadni oddelki, na sporedu je tudi še več drugih točk. — Občni zbor krajevnega odbora NO bo v nedeljo 29. t. m. ob 10. v Gornjem gradu. Dnevni red je običajen. Iz Ljubljane pride zastopnik občnega odbora NO, Odbranaši, udeležiti se občnega zbora polnoštevilno in točno.

* Novi občinski odbor je prevzel prejšnji tedaj svoje posle in takoj pričel z rednim delom. Kakor že itak znano, sta bili pri nas postavljeni za občinske vojštve dve

SEQUOIA Predstave v ELITNEM KINU MATICI v petek in soboto ob 14.15 in v nedeljo ob 10.30. Cene Din 3.50 in 5.50.

Društveno življenje beograjskih Slovencev

Beograd, 18. novembra. Društvo Slovencev v Beogradu je razvilo v zadnjem času izredno aktivnost, ki se na najvidnejši način manifestira na uspešnih javnih prireditvah, ki se jih beograjski Slovenci udeležujejo v velikem številu. Po uspehi »Veroniki Deseniškic«, ki smo jo videli na odru Ruskega doma, je društvo priredilo 7. t. m. Martinov večer v dvorani Českoslovaškega doma. Martinov večer je privabil poleg številnega članstva tudi zastopnike Hrvatskega kluba in je potekal v prijetni domačnosti.

V nedeljo 15. t. m. je uprizoril društveni dramski odsek v dvorani Ruskega doma Golarjevo komedijo »Dve nevesti«. Naši igralci so tudi ob tej priliki pokazali svoje igralske zmožnosti in so nam nudili nekaj prav prijetnih ured. Dramski odsek bo v letošnji sezoni uprizoril še dve slovanski drami, med njimi kot prvo Čankarjevo »Za narod v blagore«.

V soboto 5. decembra priredi društvo običajni Miklavžev večer, ki bo v prostorih Zveze nabavljajnih zadrug, Poincarejeva 21. Na to prireditev opozarjamo že danes. V okviru društva sta se ustanovila dva

Gospodarstvo

Uredba o sanaciji vinogradništva

Iz vinogradniških krogov smo prejeli: Minister za kmetijstvo je pripravil načrt uredbe o sanaciji vinogradništva, ki se naj vzakoni na podlagi čl. 28 tinačnega zakona za leto 1936/37. Ta načrt uredbe je bil poslan v oceno vsem prizadetim organizacijam. Uredba predvideva predvsem razjoriranje vinogradništva in je vsakakor naslov preširok. V skupaj 17 členih vsebuje po večini administrativne predpise. Jedro načrta pa je v tem, da predvideva sestavo katastra vinogradne zemlje. V ta kataster bi prišle vse površine, ki so v glavnem sposobne le za vinogradništvo, ki se nahaja v vinogradniških okoliših na hribovitem terenu. V ravnici se bi mogle priznati za vinogradništvo le tiste površine, kar pride v poštev v Bački. Vinogradniške okoliše bi določilo kmetijsko ministrstvo po zaslišanju banknih uprav; medtem ko bi vpise v kataster od parcel do parcel izvršile po banknih upravah določene komisije, ki bi jo tvorili banovski strokovnjaki, sreski kmetijski referent in en zastopnik praktičnih vinogradnikov.

Za vinograde, ki so že zasajeni izven okolišev, določenih za vinogradništvo, bi ostal zemljiški davek nespremenjen, če so zasajeni z domačo trto (neceljeno, žlahtno); če pa so zasajeni s cepljeno trto, bi se davek povečal in če so zasajeni s hibridi (samorodnicami) bi se davek povečal. Mešanji vinogradniki bi se smatrali kakor s hibridi zasajeni. Za vinograde zasajene s samorodnicami (hibridi) je predviden povsod davek tudi tedaj, če so zasajeni na zemlji, ki je vpisana v vinogradniški kataster. Na to zvišano davčno

osnovno bi se plačevala še 10% določila, od katere bi šlo 2% v državno blagajno, 3% v občinsko, ostalih 5% pa v banovinsko, in sicer povsod v posebne vinogradniške fonde.

Banovinski vinogradniški fond bi se uporabljal za ustanavljanje vinarskih združenj in naprav, za uporabo državnega in občinskega fonda pa ni posebnih določil. Načrt uredbe vsebuje tudi določbo, da preneha plačevanje banovinskih taks od samorodnic, kar stopi v veljavo.

Vinogradniki ta načrt uredbe toplo pozdravljajo, ker vidijo v njem vsaj začetek zakonskih določb za sanacijo vinogradništva.

Kakor smo zvedeli je glavni odbor Vinarskega društva za dravsko banovino že razpravljal o tem načrtu uredbe in je stavil svoje spremenišle in dopolnilne predloge. V glavnem pa se je posvetil na stališče, da predvidene sankcije za omejitve vinogradništva izven vinorodnih okolišev ne pomenijo mnogo, ker povišanje davka marsikdo v ravnini lahko prenese. Zahteva gre za tem, da se za žlahtne vinograde izven okolišev, določenih za vinogradništvo, poviša davek na petkratno normalno višino in pri samorodnicah na desetkratno. Tako povišanje davka bi bilo do neke mere učinkovito. Uredba tudi ne vsebuje prepovedi, glede saditve vinogradov na zemlji, ki ne spada v vinogradniški kataster, in je s tem uspeh uredbe precej pomanjkljiv. Vsekakor pa vidi naše vinogradništvo v tem načrtu uredbe vsaj začetek prizadevanja, da se ustavi širjenje vinogradništva na zemlji, ki za vinogradništvo ni primerna.

Gospodarske vesti

Podružnica PAB v Ljubljani. Kakor poročajo iz Beograda, so odpotovali v Zagreb in Sarajevo uradniki Privilegirane agrarne banke, ki so bili že prej določeni za novo ustanovljene podružnice. V Ljubljano je odpotoval samo en uradnik, da uredi vse potrebno za pričetek poslovanja ljubljanske podružnice. Ostali uradniki bodo imenovani pozneje, ker so bili že izdani dekreti o imenovanju teh uradnikov preklicani.

Iz Nemčije bomo nabavili le za 200 milijonov Din železniškega materiala. Nedavno se je vršila v našem poselništvu v Berlinu licitacija za nabavo železniškega materiala v vrednosti 400 milijonov Din. Ta licitacija pa ni uspela. Druga licitacija naj bi se vršila še la mesec v Beogradu. Po najnovejših vesteh bo skupna vrednost teh naročil reducirana na 200 milijonov, in sicer zaradi tega, ker bo že prihodnje leto prišla v obrat nova valjarna v Zenici, kjer bomo lahko sami izdelovali železniške tračnice, medtem ko bi nam Nemci lahko dobavili tračnice šele proti koncu leta 1937. Po prvotnem načrtu bi samo naročilo železniških tračnic znašalo 180 milijonov Din.

Narasla gradbena delavnost v Beogradu. Letos se opaža v Beogradu znatno povečanje gradbene delavnosti. Skupna vrednost novo zgrajenih stavb je že sedaj prekorajčila za 100% vrednost v vsem lanskem letu zgrajenih stavb. Leta 1932. je znašala v Beogradu vrednost zgrajenih stavb 254 milijonov Din; naslednje leto je padla na 150 milijonov, leta 1934. na 82 milijonov in lani na 69 milijonov. Letos pa je bilo do 10. novembra zgrajenih že za 125 milijonov Din novih stavb. Od 1. januarja 1930. do letošnjega novembra je bilo v Beogradu zgrajenih 2671 stavb v vrednosti nad 1 milijardo Din.

Devalvacija marke? Iz Ankare poročajo, da se dr. Schacht pogaja s turško vlado o finansiranju načrta za razširjenje bombarnih kultur v Turčiji. Nemčija je pripravljena odkupiti vso produkcijo po ceni, ki bi bila za 40% višja od dnevene cene na turškem trgu. V tej zvezi poroča agencija »Havas«, iz Ankare, da je pri teh pogajanjih prišlo do razprave tudi vprašanja nemške marke. V Ankaru trdijo, da je guverner Reichsbanke dr. Schacht sam izjavil, da je devalvacija marke neizbežna in da se bo izvedla najkasneje v šestih mesecih.

Vinska razstava in sejem v Ormožu. Kletarsko društvo v Ormožu, r.z.z.o.z. priredi 15. decembra 1936. v Ormožu vinsko razstavo, združeno z vinskim sejmom. Letošnji pridelek ormoških ljutomerskih gorjic je sicer kvantitativno majhen, kvaliteten pa prav dober ter po večini celo prekaša lanskega. Razstava bo nudila izrpen pregled kakovosti in razpoložljivih količin ljutomerskih vin ter bo tako za gostilničarje kakor za vinske trgovce važen informativen činitelj. Ker so cene letošnjih ljutomerskih vinom pri prav dobri kakovosti pridela zelo umerjene, zaloge pa majhne, je pričakovati na sejmju živahne kupčije. Zaradi letošnje zgodnje trgatve bodo nova vina do 15. dec. že lepo razvita in dozorela. Ustneme prijave razstavalcev se sprejemajo vsak dan v pisarni Kletarskega društva, na razpologo so pa tudi posebne prijavnice, ki se na zahtevo dopoljuje vsakomur po pošti. Rok za vlaganje prijav je do 5. decembra. Kakor je lanskoletna s sejmjom združena vinska razstava v Ormožu izredno uspela je upravičeno upanje, da zantmanje vinogradnikov in interesentov (kupcev) za to važno gospodarsko prireditve tudi letos ne bo nič manjše.

Borze

19. novembra

Na ljubljanski borzi so tečaji deviz le nebitveno spremenjeni. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 8.69, za angleške funte pa je bilo povprševanje po 240.75. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.6250, v angleških funtih po 240.77 in v grških bonih po 31.75. Klirinške nazkizne v lirah so se nudile v Zagrebu in Beogradu po 2.60. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani 14.22, v Beogradu 14.1033 in v Zagrebu 14.1750, odnosno za konec novembra 14.06 in za konec decembra 13.9950.

Na zagrebškem efektm tržišču je bila tendenca v vojni škodi nadalje čvrsta in je prišlo do prometa po 380 in pozneje po 381.50 (v Beogradu po 377 — 378). Promet je bil še v 8% Blairvem posojilu po 87.

zbor stavbne zadruge »Slovenski dom«, na katerem bo predložil že redigrana pravila zadruge.

Dvig cen na svetovnem lesnem trgu

Pod vplivom splošnega dviganja cen surovin na svetovnem trgu je v zadnjih mesecih nastopila občutna okrepitev cen na evropskem lesnem trgu. Povod v Evropi se kaže rastoče povpraševanje po mehkih in trdem lesu, ki prehaja tudi že na prekomorska tržišča. Zaradi splošnega zboljšanja konjunkturo v Angliji, prihaja zlasti s tega tržišča veliko povpraševanje po lesu. Strokovnjaki zatrjujejo, da je uvozna potreba Anglije dosegla že obseg iz najboljših konjunkturalnih let. V raznih državah se opaža že pomanjkanje okroglega lesa, ker so lani zaradi krize prejšnjih let skoro povsod sekali gozdove le v manjšem obsegu. Ta okolnost je vplivala v občutni meri tudi na cene, ki so se ponekod dvignile v naglih skokih. K temu je še pripomogla povečana potreba celulozne in papirne industrije. Sprito višjih cen za surovino, so na evropskem trgu narasle tudi cene za rezan les. Iz vseh teh znakov se vidi, da je splošno zboljšanje gospodarske konjunkturo v svetu prešlo tudi na lesni trg. Potreba po lesu se dviga v zvezi s povečano gradbeno delavnostjo. V severnoevropskih produkcijskih državah so se cene v primeri z lanskim letom v povprečju skoraj podvojile.

Zboljšanje cen se opaža v zadnjem času predvsem za mehki les, medtem ko so cene trdemu lesu še dalj časa čvrste. Na zapadnoevropskih tržiščih so se v zadnjem času cene dvignile za okrog 40%.

Tudi na jugoslovenskem trgu se opaža v poslednjem času, zlasti sprto nakupov Anglije. Nemčija in nekaterih drugih držav, zboljšanje cen, ki pa zaradi znanih izvoznih težko v Italijo še zaostaja v premeri z drugimi državami.

Trgovinska pogajanja z Anglijo in naš les

Kakor smo že poročali je odpotoval v London viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, in sicer na poziv pomožnika zunanjega ministra g. Milivoja Palje, ki vodi v Londonu trgovinska pogajanja. Sedaj poročajo iz Beograda, da so nam Angličji ponudili nove kontingente, pod pogojem, da devdrtina s sistem kontrole uvoza, oolnoeno da olajšamo uvoz angleškega blaga. Kakor zatrjujejo, so Angličji stavili predlog, da bi mi za vsakih 100 funtov blaga, ki ga kupimo v Angliji, lahko izvozili v Anglijo našega blaga za 75 do 85 funtov in bi po tem predlogu ostanek v višini 15 do 25% našega uvoza iz Anglije plačali v devizah. Kakor se vidi, je Anglija dozdaj doolopnejša za naše zahteve vendar se z gornjim predlogom Anglije še ne moremo zadovoljiti. Zdi se, da so sedaj dani ugodnejši pogoji za povečanje našega izvoza v Anglijo do one višine, ki je potrebna, da se izravna trgovinska bilanca.

Predvsem bi lahko znatno povečali naš izvoz lesa v Anglijo. Pri našem izvozu lesa v Anglijo je letos prišlo do značilnega preokreta. Dočim si prejšnja leta nismo mogli priboriti primerne mesta na angle-

Konferenca o likvidaciji kmečkih dolgov

Včeraj popoldne se je vršila v prostorih Kmetijske družbe konferenca, ki je razpravljala o uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. Konferenci so prisostvovali delegati Zveze jugoslovenskih hranilnic s predsednikom ravnateljem Pretnarjem in tajnikom dr. Murkom, predstavniki Zveze slovenskih združenj, s predsednikom g. Pipanom in ravnateljem g. Trčkom, predstavniki Zadrudne zveze s predsednikom prof. Remcom in tajnikom g. Kraljem in predstavnik bank ravnatelj g. Erce.

Konferenca je razpravljala zlasti o težkočah, ki se pojavljajo v zvezi z izvajanjem uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Na podlagi obširne razprave je konferenca prišla do soglasnega sklepa, da je treba likvidacijo kmečkih dolgov v Sloveniji tako izvajati, da bodo upoštevana posebna razmere, ki vladajo v dravski banovini, zlasti pa da ne bo škoda za naše ljudsko denarništvo, to je za naše zadrudništvo, da bo upoštevana potreba likvidnosti zadrug in da bodo upoštevani interesi vlagateljev. Na konferenci je bila izvoljena posebna komisija, ki bo v smislu soglasnih sklepov predstavnikov našega denarništva in izmenjenih zahtev izdelala posebno sponemico in jo dostavila vsem pristojnim mestom. V komisiji so zastopane vse tri zveze z enim članom.

Varuj svoilem zavarovalnino

Točno plačni »Jutru« naročnino

deleže prav pridno vpisujejo. Ko bo zbrano določeno število vpisanih deležev, bo gospodarski osek sklical ustanovni občni zbor stavbne zadruge »Slovenski dom«, na katerem bo predložil že redigrana pravila zadruge.

Kako olajšati bedo v Ljubljani?

Mestna občina poroča o zbirkah in načrtih

Ljubljana, 19. novembra. Kakor nam sporočajo z mestnega magistrata, so dosedanje nabiralne akcije in davščne primese znatnejšo vsoto, a se zdalca ne toliko, da bi bila možna temeljita pomoč brezposelnim in siromašnim Mostnina je v dveh mesecih nanesla okrog 15.000 Din, hišni posestniki so dali (na prostovoljnih davščinah na sobe in uslužbenec) nekaj nad 100.000 Din. Nekateri posamezni so darovali večje zneske in s tem pokazali svoje socialno razumevanje. A da bi bila pomoč res uspešna, bi morala biti doslej zbrana vsota vsaj desetkrat višja. Treba je namreč vedeti, da niso največji reveži le tisti, ki prosjajočo od hiše do hiše, temveč tisti tih, skriti siromaki, ki si ne upajo prositi, ki čutijo še neko moralno zavest v sebi, da je delo tisto, ki naj živi človeka in čakajo na prvo priliko, da bi našli kako delo. Zato je število brezposelnih gotovo višje kakor se na zunaj kaže.

Če bi mešanji poznali pravo revščino, ki se skriva po predmetjih in podstrešnih izbah! Marsikom bi se še odprlo srce in bi ob pogledu na bedo, ki ni vredna človeka,

Kako olajšati bedo v Ljubljani?

Mestna občina poroča o zbirkah in načrtih

gotovo žrtvoval izdatno pomoč. Ko je neki član dobrotelne ustanove peljal imovitega znanca k neki siromašni družini, ta skoraj ni mogel verjeti, da je v našem mestu takšna revščina. Takoj je bil pripravljen pomagati. Toda človek je že tak, da ne gleda rad revščine in žalosti, pa se, če le mogoče, hitro umakne in ogne takim prizorom. Stiska in beda mnogih revnih družin je nepopisna; če le bežno pogledaš v življenje takih družin, ti zakrvari srce in čut človeškega dostojanstva se ti zgrozi nad to ponižnostjo človeka. In koliko je takšne bede, največkrat skrite javnosti, ker si ljudje ne upajo z njo na dan.

Dopis, ki smo ga prejeli z magistrata, pravi: Uprava mestne občine je mnogo razmišljala o tem, kako bi pomagala tem bednim. Doselej je bila uvedena tako zvana mostnina in prostovoljne davščine na sobe in uslužbence. Toda potrebno bi bilo najti še novih sredstev in načinov, ki naj bi javnosti dali priliko za pomoč, istočasno pa, da bi ne bilo v breme revnejšim slojem. Bili so predlogi, da bi se uvedli primerni kolekti, s katerimi bi mogli opremljati pisarna (poleg poštnih znamk), vstopnice za

nedeljo, dne 22. t. m. bo v »Jutru« pričetek novega romana: R. URBAN »VSTAJENJE GOSPODA TREEJA« Z dramatsko napetostjo je zasnovana ta izvrstno pisana povest iz delovanja londonskega Scotland Yarda. Kdor ne verjame, da utegne biti tudi policijski roman literarno delo, naj bere to povest. Močni dojem vsakega nadaljevanja ga bo spremljal do drugega dne. Pazite na začetek prihodnje nedelje, to je 22. t. m.

Devizne Ljubljana. Amsterdam 2342.57 — 2357.26, Berlin 1743.03 — 1756.91, Bruselj 733.20 — 738.27, Curih 996.25 — 1003.52, London 211.63 — 213.69, Newyork 4303.51 — 4339.83, Pariz 201.52 — 202.96, Praga 153.33 — 154.44, Trst 227.70 — 230.78. Curih. Beograd 10, Pariz 20.23, London 21.2650, Newyork 435.125, Bruselj 73.5770, Milan 22.9250, Amsterdam 235, Berlin 175, Dunaj 77.70, Stockholm 109.65, Oslo 106.85, Kobenhavn 94.95, Praga 15.39, Varšava 81.75, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Effekti Zagreb. Državne vrednote: vojna škoda 379 — 380, 4% agrarne 50 — 52, 6% begluške 69.75 — 70, 6% dalm. agrarne 65 — 65.75, 7% invest. 85 — 85.75, 7% stabiliz. 85.50 den., 7% Drž. hip. banka 88 den., 7% Blair 76.62 den., 8% Blair 87 — 87.25; delnice: PAB 193 — 196, Trboveljska 230 den., Sečerana Osijek 155 — 160, Sečerana Vel. Bečkerek 700 den., Dubrovačka 235 den., Jadranska 330 den., Našice 1000 den., Gutman 50 den., Danica 35 den., Isie 15 den.

Beograd. Vojna škoda 377 — 377.50 (377 — 378), za dec. 375.50 — 376.50 (376), 4% agrarne 49.50 den., 6% begluške 69.50 — 70, 7% invest. 85.50 — 86.25 (85.75), 7% stabiliz. 83. den., 7% Drž. hip. banka 88, 7% Blair 76.25 — 77, 8% Blair 86.25 den., Narodna banka 6980 — 7000 (6980), PAB 194.50 — 195.50.

siagovna tržišča

+ Chicago, 19. novembra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 117.25, za maj 115.875, za julij 102.625; koruza: za dec. 105.375, za maj 97.75.

+ Winnipeg, 19. novembra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 160.25, za maj 108.25, za julij 107.125.

+ Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Tendenca stalna. Pšenica (78 kg): baška in banatska 155 — 157; sremska in slavonska 156 — 157; baška ladja Tisa 163 — 165; ladja Begej 162.50 — 164.50; ladja Kanal 160 — 162; baška in banatska, ladja Dunav 162 — 164; sremska, ladja Dunav 161 — 163; sremska ladja Sava 159 — 161. Rž: baška 125 — 127.50. Ječmen: baški in sremski, 64 kg 108.50 — 110; jari 68 kg 122.50 — 125. Oves: baški, sremski in slavonski 102 — 104. Koruza: baška in sremska 100 — 102; banatska 98 — 100. Moka: baška in banatska 240 — 250; »z« 220 — 230; »s« 200 — 210; »e« 180 — 190; »r« 140 — 150; »k« 105 — 110. Otrobi: baški, sremski in banatski 78 — 84. Fižol: baški beli brez vreč 200 — 202.50; z vrečami 210 — 215.

+ Liverpool, 18. novembra. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za dec. 6.59 (prejšnji dan 6.59), za maj 6.50 (6.50), za okt. 6.18 (6.23).

+ Newyork, 18. novembra. Tendenca kromaj stalna. Zaključni tečaji: za dec. 11.75 (11.85), za maj 11.61 (11.71).

Iz življenja na deželi

BLED. Sokolsko društvo je letošnje poletje pričelo z dozdav odra. V nedeljo ob 20. uri priredi kot otvoritveno predstavo veseligrigro znanega češkega pisatelja Vil. Wernerja »Pravica do greha«.

javne (zabavne) prireditve, račune in drugo — seveda vse neobvezno, prostovoljno. Kolekti bi tako služili pisnom za okras, na drugi strani pa občini in stalni vir sredstev za pomoč ubogim. Tak predlog moremo samo pozdraviti in želeli, da bi občinstvo našlo pravo razumevanje za to. Če žrtvujem 10 Din za nekaj ur zabave, bom pač daroval vsaj 50 par za tiste, ki nimajo niti kosa kruha, da bi se enkrat popolnoma nasitili, ki brez obleke in odeje preležajo po mrzlih podstrešnih sobah in barakah!

Pomagali naj bi tudi imovitejši sloji z lastno iniciativo, zlasti večji podjetniki, industriji, trgovci itd. Za primer navaja dopis iniciativno nekoga podjetnika v Ljubljani, ki se je zavezal, da bo namesto prostovoljne davščine na sobe in uslužbence zaposlil enega brezposelnega za vse leto. To je izviren domislek in vreden pomenjanja. Mnogo podjetnikov bi z ozirom na razmere gotovo moglo zaposliti še po enega ali več brezposelnih. Če bi se našlo več takih podjetnikov, bi se s tem znatno omilila brezposelnost.

Mestna občina bo skušala z nabranim denarjem izvesti javno delo. Če se ji posreči vnesti v bodoči proračun znatnejšo vsoto za pomoč brezposelnim, se bo mogla precej približati tistemu idealnemu stanju, ko bo število brezposelnih padlo na najnižje število. Pomagajmo vsi, ker le v skupni pomoči bo mogoče doseči pravi uspeh!

Postani in ostani član Vodnikove družbe

Wernerjeve igre se igrajo danes po vseh evropskih odrih. Lansko leto je priridilo to igro tudi ljubljansko gledališče s polnim uspehom. Za otvoritveno predstavo vlada še sedaj veliko zanimanje. Občinstvo se naproša da pride k predstavi točno, ker je pred igro še kratek nagovor, referat o pisateljevih delih in orkestralna »Vesela overtura«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU. S šole v Križevcih je banka uprava dodelila na šolo v Šafarsko poročeno učiteljico go. Belčev-Zorano, ki je že nastopila svoje novo službeno mesto. V Križevcih pa je morala pustiti svojega petletnega sinčka, ki je ostal zdej sam pri svojem očetu, ki še čaka premetov. Vodnikove knjige so prišle in se dobe pri poverjeniku, kjer lahko plačajo tudi članarino za drugo leto. Knjige so bile sprejete z velikim zadovoljstvom vseh narodnikov. — Na tukajšnje šole so prišli v zadnjem času nastopni novi učitelji: gđc. Beretova Ljuboslavica iz Šmarja, ki jo pozdravljata tudi naš Soko!, ker je z njo dobil dobro članico, dalje iz Bistrice v lendavskem srezu g. Križman Jožef, ki bo postal na šoli upravitelj, in g. Križmanova Angela. Na šoli še vedno manjka ena učna moč. Praktični izpit na učiteljsku v Mariboru je napravila z odliko učiteljica g. Stefanova, znana po svojem javnem udeleževanju. K odliki ji iskreno čestitamo.

MOKRONOG. Odkar je prevzela v Mokronogu vse javne korporacije JRZ, vlada tu veselo in rad v zadovoljnost. Tako so tudi ceste in ulice po trgu v res izbornem stanju. Na vseh cestah je nagromadenega gramoz, tako da ob deževnem vremenu ne more odtekati voda, ter se nabira po cestah, kar zelo otežkoča hojo. Gramozni kupi ovirajo ves promet, ker leži gramoz na že ilak preozkih cestah, tako da je izogibanje dveh vozov, zlasti avtomobilov, povsem nemogoče. Nevarnost je, da se eden ali drugi prevrne v jarek, zlasti še zato, ker je gramoz nagromaden po nekaterih cestah brez vsakega presledka. Umetnost bi bilo, da bi novi gošpod cestni nadzornik malo pogledal vse te neprilike, ki otežkočajo promet, kar bi storil lažje sedaj, ko je gradnje že povsem popravljeno in je tudi sv. Martin že za nami. Sodimo, da je pregled cest bolj važen, kakor obračunavanja s klofutanjem v zidanih.

Res, sreča v nesreči!

Ljubljana, 19. novembra. Ozka Poljanska cesta z dvojno tramvajsko progo je bila danes ob 13.45 prizorišče hudega karambola. Ob času, ko gre mladina v šolo in ko vlada na ulici velik promet, je vozil po Poljanski cesti v smeri proti mestu težko naložen voz peska za univerzitetno knjižnico iz štepanje vasi 23 letni Ivan Škerjanc, iz Bivolčevka doma. Vozil je po desni strani ceste, in ker mu je od zadaj prihajal tramvaj, se mu je izognil tako, da je zavozil na levo stran ceste. V tem času, ko je šel mimo njega tramvaj, pa je od druge strani v polnem diru od Krekovega trga brzel drugi tramvaj krožne proge.

Voznik, ki se je prav tedaj nahajal na progi tega tramvaja, ni imel niti toliko časa, da bi se mogel na kakršenkoli način izogniti spet na desno stran ceste. Tramvaj št. 34 je nekaj časa zvonil, namesto da bi se ustavil, in tako je prišlo do precej dramatičnega prizora, ob katerem se prvi trenutek nista znašla niti voznik niti sprevednik tramvaja. Tramvaj se je pred Volkarjevo gostilno v polnem diru zaletel v voz in se šele po silovitem sunku ustavil, ko je sprevednik stresel celo vrečo peska pod tramvajška kolesa. Ljudje, ki so šli tedaj slučajno po Poljanski cesti, so kakor otrpli pričakovali, kaščen bo izid trčenja. Seveda se je takoj nabrala velika množica radovednežev. Škerjanc je s čudovito duhapristnostjo še v zadnjem hipu potegnul vajeti, da sta konja odkočila nekoliko vstran in tudi sam je še pravočasno skočil z voza, kajti tramvaj je že zagrabil oba konja in ju pokopal pod seboj. Med tem časom je promet na cesti, na kateri se je nabralo mnogo ljudi, za nekaj časa popolnoma zastal. Zlasti so se hudo prestrašili ljudje v tramvaju, ki so po karambolu izstopili, da je bilo mogoče tramvaj potegniti nazaj in rešiti oba konja, ki sta na vso srečo dobila le nekaj obdrgnin po zadnjih nogah, tramvaj sam pa je bil tudi nekoliko obdrgnjen od ojesa. Trajalo je precej časa, da je prišel stražnik in ugotovil dejansko stanje. V tem času so se na progah nabrali kar štirje tramvajski vozovi, ki niso mogli naprej. Tramvaj št. 34. je čez četr ure nadaljeval svojo pot brez večjih poškodb. Počasi sta si tudi oba konja toliko opomogla, da so potegnili voz peska s ceste.

Male božične vile

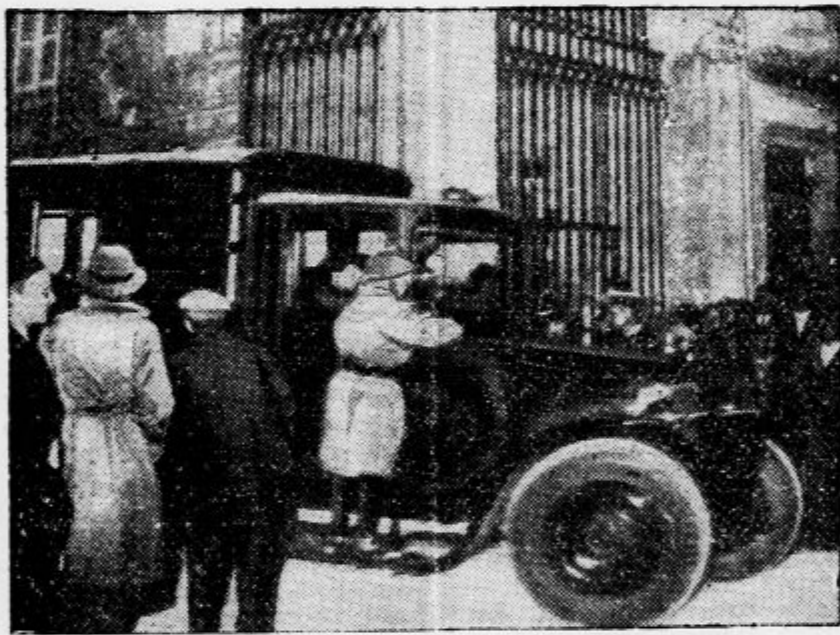
Mlade londonske baletke se vežbajo za nastope, ki jih Angleži tako cenijo med božičnimi prazniki

Vžgalo se je 500 ton smodnika

...in 135 m dolga delavnica je izginila s površja zemlje

K strašni eksplozijski katastrofi, ki se je pripetila te dni, kakor smo poročali, pri Saint Chamasu na Francoskem, poročajo francoski listi naknadno še sledeče: Smodnišnica pri Saint Chamasu, 3 km od tega mesta in 40 km od Marseilla, je druga največja na Francoskem. Obsegala je več nego 100 objektov, v katerih so izdelovali tudi strupene pline. Ogenj je izbruhnil v ponedeljek ob 16.30 v neki 135 m dolgi in 15 m široki delavnici, ki je imela v svojih kletih shranjene ogromne množine nekega posebnega črnega smodnika velikanske eksplozivne sile. Čim so opazili požar, so pribežale iz vseh ostalih

gubljenih, ne samo zavoljo težkih opeklin in drugih poškodb, temveč tudi zavoljo tega, ker so se mnogi zastrupili z najhujšimi vojnimi plini, proti katerim ni pomoči. Eksplozije so slišali do 30 km daleč, zračni pritisk in stresljaji zemlje so težko prizadeli vso okolico, zlasti pa mesto Saint Chamas, kjer ni ostala niti ena šipa cela. Upravno poslopje smodnišnice, ki je isto tako tri kilometre oddaljeno od kraja katastrofe, so morali izprazniti, ker se bo bržkone zrušilo. Ta čas je 600 vojakov na kraju eksplozije zaposlenih s pospravljanjem, ne glede na veliko število gasilcev, ki morajo še vedno krotiti tu pa tam na-

Pred vrati v smodnišnico v Saint Chamasu se zbirajo velike množice in prisostvujejo odvažanju ranjenecv in mrtvih

objektov, ki so bili med seboj ločeni po zemeljskih nasipih in prekopi, stotine delavcev, inženjerjev in drugih oseb, da bi požar pogasili. Že v sedmih minutah je bila v teku gasilna akcija z najmodernejšimi pripomočki, ki je nastala nenadno strahovita eksplozija. Kakšen delavec, ki je bežal iz goreče delavnice, je bil bržkone pozabil zapreti za seboj trdna vrata, ki bi ognju preprečila pot do podzemeljskih shramb smodnika. Tako je plamen dosegel po rovu skladišče in v trenutku zažgal nič manj nego pol milijona kilogramov eksploziva. Učinki so bili grozni. Vsa delavnica je izginila s površja zemlje in cele minute so treskale razbitine, ki jih je sila eksplozije pogonala več sto metrov v zrak, nazaj na prizorišče nesreče. Glavni eksploziji so sledile neštete manjše. Kupi ostankov in razbitine pekdanje delavnice so goreli na vseh koncih in krajih, sredi manjših eksplozij so se dvigali krik ranjenecv. Ker se je pri delavnici, dokler je še stala, zbralo mnogo ljudi, da bi ustavili požar, je moralo biti število žrtev ogromno. Koliko jih je pa ostalo na mestu mrtvih, je težko reči, ker je vse razdejano. Prvi reševalci so našli kakšnih 30 trupel, toda potem je to število od ure do ure naraščalo in se počasi bližala stotini. Žrtev pa bo še veliko več, ker je mnogo izmed ranjenecv brezpogojno iz-

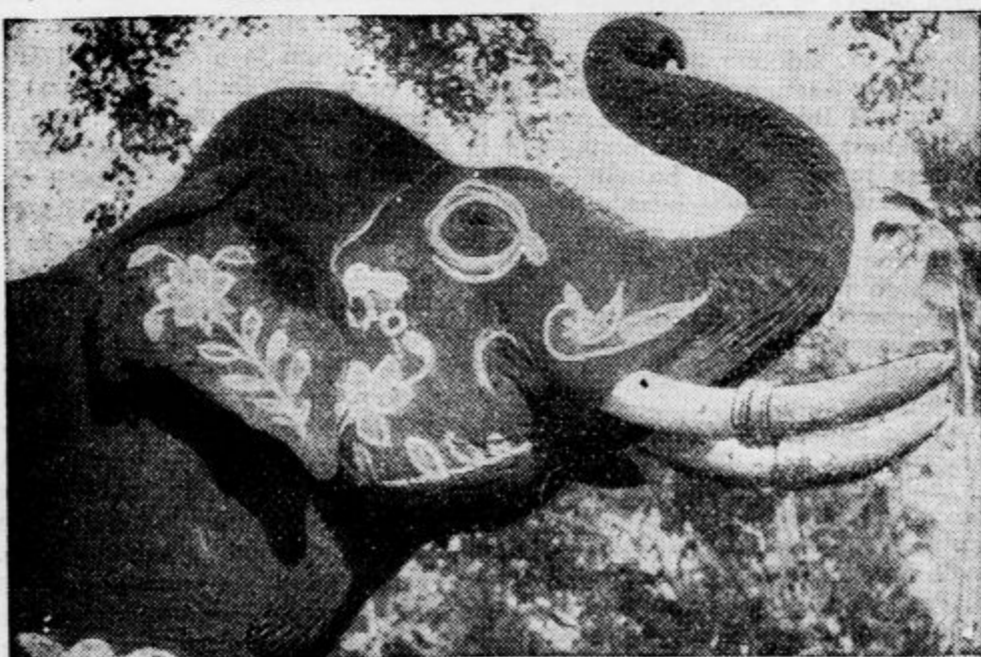
stajajoče požare. Reševalna dela se morajo vršiti z največjo požrtvovalnostjo, kajti še vedno ni izključeno, da nastanejo še nove eksplozije.

Dosedanja preiskava še ni mogla dognati, kako je požar prav za prav nastal in je tem bolj otežkočena, ker so izgubile življenje vse osebe, ki so ob času nesreče delale v delavnici, pri gasilnem delu pa so izgubili življenje tudi ravnatelj smodnišnice, glavni inženir in številni drugi uradniki. Vendar pa je sigurno, da katastrofa ni nastala zavoljo kakšnega sabotažnega dejanja.

Tu je divjala smrt

Kadar se vrača maharadža

Z velikimi slavnostmi so v Misuru sprejeli svojega maharadžo, ki se je vrnil iz Evrope. Vsa poslopja, vsi javni kipi so bili ob tej priliki okrašeni, celo vladarjeve slone so na primeren način olepšali uradni dekoraterji.

Gdč. Rootova ve vse

Ali je dovoljeno prati ameriško zastavo? — Samo tri besede je znal, a ona je bila prava

Ce si nekdo v Ameriki želi kakšnega nasveta ali odgovora na kakšno vprašanje, tedaj se obrne na informacijski urad, ki ga je ustanovila zvezna vlada in ki ga vodi gdč. Harriet Rootova. Človek je lahko siguren, da bo prejel vsak odgovor v najkrajšem času, pa čeprav bi vprašal kaj zelo nenavadnega. Pri tem ne bo imel niti nobenih stroškov, kajti celo znamko za odgovor plača urad sam. In kaj vse ljudje vprašujejo! »Ali je dovoljeno prati ameriško zastavo? — Ali so moji prstni odtisi shranjeni v justičnem oddelku? — Ali naj si za diner v Beli hiši omislím belo ali črno kravato? — Kakšno brzino doseže veter v Tennesseeju? — itd.

»Eden naših sodelavcev pozna tri eskim-

ske besede,« je povedala gdč. Rootova pred nedavnim nekemu časnikiarju, »in hvala bogu, ena teh besed je bila prav tista, ki bi jo rad zvedel vpraševalec. Večina vprašanj pa je seveda resnega značaja in se tičejo tehničnih ali znanstvenih področij. Včasih nam pa zadajajo res neprilikovalne naloge. Tako se je pred nedavnim oglašila po telefonu neka ženska, ki nas je prosila, naj bi ji pomagali najti v najkrajšem času tega in tega nameščena. Poznala je samo njegov stanovanjski naslov in tudi kraj, kjer je delal, njegovega imena pa ne. Če ga najdete, je dejala ženska, tedaj mu sporočite, da njegova hiša gori. — Končno je našemu uradu res uspelo, da smo moža našli in mu sporočili neprijetno vest.«

Kako se oborožujejo

Neki dovtipni državnik je dejal nekoč, če bi od vsega Društva narodov ničesar ne ostalo, bi ostavilo vendarle dober statistični material.

Pred kratkim je izšel letopis tega društva, ki vsebuje med drugim podatke o oboroževalnih izdatkih poedinih držav v lanskem letu. Dočim so prispeviki narodov za vojaštvo l. 1925. znašali »samo« 3.5 milijarde zlatih dolarjev, je ta vsota že l. 1930. narasla na 4.3 milijarde. Naslednje leto je ostala na isti višini, l. 1932. je celo nazadovala na 4.2 milijarde, a potem je spet narasla na 4.4 milijarde. L. 1934. so ljudstva izdajala oficijalno že 4.9 milijarde dolarjev za vojne namene, lanske leto so dosežla rekordno postavko 5.4 milijarde, ki so jo pa letos že spet prekosili, ne da bi bilo pričakovati, da bo prihodnje leto v tem pogledu kaj boljše.

Ce bi človeštvo porabilo to, kar izdaja za vojaške namene, za kakšen boljši namen, bi lahko beo nešteti milijoni ljudi, če ne odpravilo, pa vsaj zelo omililo. Velikanske vsote bi bile na razpolago za kulturne namene, šole, bolnišnice, zavetišča za starce itd. Razen tega bi se lahko zelo zmanjšali davki, ki pritiskajo danes vse zdravo življenje ob tla.

Mussolinijev sin gre k filmu

Mussolinijev najstarejši sin Vittorio je dobil, kakor poročajo iz zanesljivega vira, od svojega očeta dovoljenje, da se posveti filmu. V najbližjem času je pričakovati, da ga bodo imenovali za režiserja pomočnika pri velikem letalskem filmu, ki ga bodo to zimo snemali v Italiji. V tem času se bo tudi poročil in odide nato na poročno potovanje v Hollywood, kjer se bo bavil nekaj časa s proučevanjem ameriškega filmskega dela. Po svojem povratku iz Amerike dobi morda visoko upravno mesto v italijanski filmski produkciji.

Pariji bodo smeli v svetišča

Maharadža travankurski, kneževine s preko štirimi milijoni prebivalcev na severozapadu Britske Indije, je izdal proglas, ki dovoljuje odslej vsem parižem, da smejo obiskovati državna svetišča. Ta odredba utegne imeti velik pomen za vso Indijo. V tej deželi je kakšnih 50 milijonov ljudi, ki doslej niso smeli niti v svetišča, ker so jih smatrali za »nečiste«, in ki so živeli v nepopisni bedi. Maharadža travankurski se že 17 let bori za to, da bi se položaj teh pariž v njegovi državi izboljšal. Verjetno je, da mu bodo v tem pogledu sledili sedaj tudi drugi indijski knezi.

Rajši pozno nego nikoli!

Mož, ki pravi, da je najstarejši v Evropi, Gruzinec Zaharija Zelace (šteje baje 123 let), je pravkar izvršil svoj prvi skok s padalom. Zračni krst je podjetni starec učakal pred 13 leti, ko mu je bilo samemu 110 let

Angleški klubi

Anglija je, kakor znano, dežela klubov. Po zadnji statistiki notranjega ministrstva je v tej deželi trenutno 15.982 klubov, v katerih se odigrava javno in delno tudi zasebno življenje v vseh vrstah družabnih oblik. Od l. 1905. se je število klubov pomnožilo za 9393, od lanskega januarja dalje pa za 684.

Ogromen promet v Moskvi

»Ekonomičeskaja Zizn« poroča, da je nova moskovska podzemeljska železnica delala v dnevih sovjetskega državnega praznika kakor nikoli. V dnevih okrog 7. novembra je znašalo število njenih potnikov malenkost manj nego 2 milijona. Posebno mnogo dela je imela 7. novembra, ko se je vozilo z njo nič manj nego 632 tisoč ljudi.

Požar v sovjetskem komisariatu

Kakor poročajo nemški listi, je nastal v upravnem posloju sovjetskega komisariata za težko industrijo v Moskvi velik požar. Uničil je popolnoma obe nadstropji, v katerih so bili oddelki za oboroževalno industrijo. V tretjem nadstropju, kjer so bile pisarne za ostalo težko industrijo, so utegnili ogenj ustaviti, vendar pa so zoreli zelo važni načrti za nove industrijske naprave. V zvezi s tem požarom so sovjetske oblasti znova aretirale veliko število oseb in jih obtožile sabotaže.

Kupuj domače blago!

Nedolžne žrtve bratomornega klanja

Pred Madridom delijo vojaki Francove vojske svoja kosila z nesrečnimi otroki, ki so se izgubili v zmešnjavi državljanske vojne

Avstralski domačini

Civilizacija avstralskih dčvjakov počasi napreduje

Avstralski notranji minister Patterson je napovedal nove ukrepe za zaščito domačinov, ki se je njih število skrčilo od prvot-

Francoski notranji minister Salengro

ki je izvršil samomor

Mož z zimskim spanjem

Gospod Arthur Gehrke iz države Wisconsin prakticira vsako leto, že 26 let, zimsko spanje. 1. novembra vsako leto zleze v posteljo in se ne dvigne več do naslednje pomladi. Čeprav tega časa ne prespi tako kakor kakšni krti, medvedi ali mrmočice, se vendar ne da spraviti iz postelje pred 1. majem. Mož trdi, da mu ta metoda ohranja dobro voljo in da gleda zaradi nje ves svet kakor skozi rožnata očala.

ANEKDOTA

»Letiči reporter« Egon Erwin Kisch je povedal po svojem povratku iz Amerike anekdoto, ki drastično označuje tamkajšnje prilike. Filmska igralka Dolores R. je prišla v Chicagu k svojemu odvetniku in ga prosila, naj napravi vse potrebno za ločitev njenega zakonca. »Rad«, je dejal odvetnik, »samo bi prosil za predujem za stroške v znesku 1000 dolarjev.« — »To mi je vse predrago!« se je razburila diva. »Za 200 dolarjev ga dam že lahko ustreliti.«

VSAK DAN ENA

»Pozabil si vendar krinko sneti, ti be-dak!«

[»Dansk Familie Blad«]

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo že za pol stoletja!

Kulturni pregled

Dva koncerta

Hubadova proslava

Hubadova župa v Ljubljani, osek Jugoslovske pevске zveze, je počastila 70-letnico mojstra Hubada z velikim pevskim koncertom, ki se je vršil v ponedeljek, 16. t. m. v veliki dvorani Filharmonične družbe. Proslava je združila vse častilce Mateja Hubada in naše pevске kulture, ki ji je bil Hubad začetnik in neprekosljiv mojster v času vsega svojega delovanja. Zasluge Mateja Hubada, ki je ponesel glas slovenske pesmi med narod, pa tudi preko mej ožje domovine, je počastilo zbrano občinstvo, ki je do dobrega napolnilo novo dvorano Filharmonične družbe ter z zanimanjem in pieteto sledilo izvajanjem nastopajočih, ki so bili sestavili svoje sporedne pretežno iz del, kakor so nekdo izpolnjevala sporedne slavljence in ki so deloma potekala izpod njegovega peresa.

Uvodno besedo je napisal Ivo Peruzzi in nakratko, brez pretiravanja in vutih fraz povedal bistveno karakteristiko Hubadovega pomena za našo glasbo. Govoril je o g. Prunk. Sledili so nastopi pevskih zborov. Prvi je bil mešani zbor Ljubljanske Zvone pod vodstvom pevčice Dore Matula. Zapel je dve Hubadovi prireditvi narodnih in Adamičevih »Kranjčev Jurij«. Malenkostna neubranost glasov v prvi, »Skrjanček poje«, je bila takoj korigirana in ostali nastop tega zbora je bil deležen najboljšega odziva v publiko. Napovedani moški zbor »Sattner« iz Most je odpadel in je bil naslednji nastop poverjen moškemu zboru poštne službenec pod vodstvom pevčice Antona Vračka. Zdi se, da je ta zbor še mlaj in zaradi tega ne nastopa tako sigurno, ko njegov prednik na tem sporedu. Vendar so častno odpeli Mirkovo »Na trgu in Schwabovo »Večer na morju«. Tri daljše točke je imel na sporedu mešani zbor narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«, ki je pod vodstvom g. Herberta Svetela prednašal dve Hubadovi prireditvi »Luna sije« in »Je na davi slanica padla« ter Sattnerjevo »Naš dom«. Ta zbor je dokaj izenačen in zvočen ter mu je videti, da je glasovno dobro izbran. Po kratkem odmoru je nastopil, sprejet z bučnim odobravanjem, priljubljeni slovenski kvintet, ki je zapel Devovo »Na poljan« in Pimatovo »Pomlad in jesen«. Izvajanje kvinteta, ki ne slove zama kot naše najuspešnejše pevsko-komorno združenje, je izkazovalo vihar navdušenja, ki se je šele poselel, ko je kvintet dodal še eno pesem. Naslednjo točko je vodil spet pevčica Anton Vračko, ki je z moškimi zborom »Sava« iz Ljubljane izvajal troje narodnih v prireditvi Sonca, Horvata in Kerenjaka (korosko narodno) in z njimi dosegel krepak aplavz. Bežigrjski moški zbor je nato pod vodstvom pevčice Ivana Godeca predvajal Hubadovo »Ko b' sodov ne b'lo« in Prlovčev »Skerjanček«. In je moral na burko odobravanje dodati še eno pesem. Za ključek koncerta je bil pridržan pevskemu zboru, ki ga je bil vzgobjil jubilat in s katerim je dosegel svoje največje uspehe. Ljubljanski Glasbeni Matič. Pod vodstvom Hubadovega naslednika, opernega ravnatelja g. Mirka Poliča, je mešani zbor Glasbene Maticе, čigar prvenstvo na polju našega zborovskega udejstvovanja je nesporno in nedosegljivo, zapel Adamičev zborovsko balado »Smrt carja Samuela« ter tri Hubadove priredbe, ki se štejejo med najefektnjše, kar jih je napisal: korosko »Gor čez izaro«, šegavo »Prišla je miška« in napitnico »Brate veseli vse«. Danes kot nekdo so te pesmi zadovoljile in navdušile poslušalce ter najuspešnejše zaključile prisrčno in neprisljivo proslavo sedemdesetletnika, čigar delovanje je zapustilo v našem glasbenem življenju neuničljive sadove.

Koncert violinista Soetensa

Robert Soetens je ime violinista, ki si je bil prvi nas že pred leti stekel mnogo odobravanja in občudovanja, zato ni čuda, da je bila v terek mala dvorana Filharmonične družbe zasedena prav do zadnjega mesta. Zbrala se je vsa elita ljubljanske glasbo ljubeče publike, počeni s predstavniki oblasti, mesta, tujih držav in raznih kulturnih ustanov pa do stalnih obiskovalcev seroznih koncertov, brez katerih si našega koncertnega življenja ne bi mogel predstavljati in ki so si med seboj že dragi znanci, če prav morda le na videz. Robert Soetens jih je zbral znova in kar veselje je bilo videti do kraja polno dvorano, ki se s pozornostjo in nepopustljivim zanimanjem sledila točkam, katerih večina je bila za Ljubljano še popolna novost.

Spored je bil stitno enost in toliko, da je navajal je skladbe francoskih skladateljev ter je bil tako rekot večer izključno francoske violinske glasbe. To je bila prednost sporeda ne toliko v stilističnem, — kajti narodnost je slednjim le ohlapna vez za vsebino in izraz skladb — kolikor v poučnem oziru za naše poslušalce, ki imajo doma le redko priliko, da čujejo novejši in starejši francoske skladbe. Tako je bila že prva točka v zlic svojim dve sto letom za večino poslušalcev noviteta — Jean-Marie Leclairova sonata »Le Tombeau«. Nedvomno je to eno od Leclairjevih najzrejših del in zelo prikladno za uvodno točko. Sledil je Chaussonov »Poème«. kamen preizkušnje vsakega francoskega violinista. Ta skladba je morda najoriginalnejša iz vse francoske violinske literature. Polna je presenetljivih izbruhov temperamenta poleg prevratov v milino in drugih mest. name-njenih meditacij. Razodetje večera je bila Debussyjeva edina sonata za violino, obenem ena redkih njegovih skladb, ki ne nosi nobenega poetičnega vzdevka. V kolikor se je tu Debussy približal resnični sonatni formi, je to napravil z mnogo okusa in nikakor eklektično temveč na svojsten,

presenetljiv in ponekod pretresljiv način. Delo je prepolno tehničnih težkih in zaprek, krhko in težko dostopno zaradi skokovitosti domislekov in neizpeljanosti tematičnega materijala — Debussy se je vestno izogibal vsemu, kar bi spominjalo na vzorec. Podano na tako popoln način, kot je bilo na tem koncertu, pa mora zavzeti tudi najbolj nepravilnega poslušalca. Druga polovica sporeda je bila namenjena bolj zunanje-efektnim skladbam novejši francoske literature. Na prvem mestu je prav za prav klasična »Havanaise« Saint-Saens. nato Ravelova »Uspavanka« na duhovito igračkano v črkami, odnosno odgovarjajočimi notami imena Gabriel Fauré in zato posevčena spominu tega velikega francoskega mojstra in učitelja Ravelovega. In slednjič Ravelov »Cigan«, vratolomno težka virtuozna skladba, ki nikdar ne zgredi svojega učinka. Tudi tokrat je vžgala in virtuoza je moral dodati še troje točk (Ravel. Pièce en forme de habanera; de Falla. Ples iz opere »La vida breve« in Debussy. La fille aux cheveux de lin, priredba istoimenskega preludija za klavir).

Soetens je pokazal eminentno stopnjo briljantnosti v tehniki, še bolj pa je zavzela gorkota njegovega tona in vzornost v interpretaciji. Pod njegovem lokom so skladbe zaživele v najtanjih podrobnostih ter so bile obenem v lite v celoto. Nastop tega violinskega virtuosa je za Ljubljano vsakokrat praznik čiste umetnosti in nam bo zato vedno znova dobrodošel. — Pri klavirju je smiselno in prilagodljivo spremljal prof. Pavel Šivic ter mnogo pripomogel k razumevanju skladb.

Množestvena publika je bila navdušena in nobenega dvoma ni da bodo poslušalci torkovega večera tudi prihodnjim napolnili dvorano, kadarkoli nas bo umetnik zopet obiskal. L. M. S.

Trije novi francoski romani

»Mlada dekleta«. Malo knjig je vzbudilo takšno nezadovoljstvo in toliko mnenj pro in contra, kakor najnovejši roman znanega mladega romanopisca Andréa de Montherlanta. Avtor se je opravičeval, skliceval se na svoje prejšnje spise in ni hotel priznati, da je tisti roman (»Jeunes filles«, Paris, Gallimaet 1936) avtobiografija. V svojo obrambo je napisal nadaljevanje »Mladih deklet« pod naslovom »Pitié pour les femmes«. Kaj je vsebina knjige; o kateri se vodijo dolge diskusije in kaj pišejo o nji v časnikih in časopisih?

Glasoviti pisatelj z donjuanskim nagne-njem Pierre Costa si dopisuje z več mladimi ženami, ki se vse brezumno zaljubijo v njega. Po svojem temperamentu so zelo različne. Ena je zelo izobražena in pametna žena iz provincije, toda domišljava. Priprčana je, da ljubi Pierre samo njo — intelektualko z literarnimi težnjami in se ne pusti prepričati o nasprotnem niti tedaj, ko je jasno, da nima pisatelj za njo globljega interesa. Druga, pobožna in skromna, vzgojena v ideologiji, da je cilj ženinega življenja ljubezen, vzbuja njegovo sočutje. Nesrečna in obupana se skriva v samostan in išče v odreki in moštvi utehe za svoj greh. Tretja pa, ki je krasotica in ki se zaveda svoje lepote in pozna moške slabosti v erotiki, mu ugodi. Edino ona ima pri Pierru uspeh in postane njegova ljubica. V romanu srečamo znane staromodne nazore o ljubezni kot edini možnosti za osrečitev žene. Način, kako se izraža pisec o ženah, je čisto žaljiv in popolnoma v ideologiji d'ancienne régime. Težnja za senzacijsko je očitna. Kaj naj namreč rečemo, ko se avtor pusti zapeljati k trditvi, da »lahko prej svinjo vzgobji, kakor mlado deklet«. Kakor je že v francoski tradiciji, je vsebina tudi tega romana ljubezen in refleksija o nji. Toda tudi v Franciji je dandanes že mnogo žen, ki imajo v glavi vse kaj drugega kot samo ljubezen in zakon. V današnji dobi politične negotovitosti, socialne bede, iskanja izhoda iz moralnega in ekonomskega uboštva, se nam proti štiti samo o slastih in muhah ljubezni in o ničemer drugem kakor o njih. Drugače je pa roman pisan živahno, temperamentno, ima dobro konstrukcijo in ga čitaš z zanimanjem.

»Pot brez povratka« (»Le chemin sans retour«, Paris, Blondel Gay, 1936.). Ime pisateljice Jeanne Ancelot Hustache ni novo v francoski književnosti. Vzbujala je že nekoliko let pozornost s svojim romanom »Le livre de Jaqueline«. Tokrat Ancelot Hustache opisuje na zelo preprost, toda presunljivo veren način svojo majhno hčerko, ki ji je umrla v devetem letu. Ta tragični dogodek je usmeril njeno mišljenje popolnoma k religioznim meditacijam; objavila je nekoliko esejev o misticizmu. Zivela je mesece dni v nekem samostanu redovnic sv. Klare, da bi spoznala redovniško življenje. Globoko religiozna Ancelot Hustache išče povsod Boga in pravi, da ne bi mogel dober človek prenesti življenja in da ne bi mogel najti miru brez nade, da se vendarle se vrši po nekem višjem, pravi nem načrtu. J. Ancelot Hustache ne zadovoljuje nazor, da bi lahko egoistično izživljanje osrečilo človeka. Šele ko se naše hotenje iznebi lučnin sebičnosti, postanemo srečni in podležimo svestni moči notranje svetlobe.

Njen novi roman, čeprav poln poetičnega drhtenja in vznesenega čustvovanja za vse vzvišeno, obravnava drugo temo: ljubezen zrele žene k mladeniču. Ta tema ni v francoski književnosti nova. Bila je klasično, obdelana v najboljših romanih Colette »Cherie« in »La fin de Cherie«. Ancelot Hustache osvojuje ljubezen svoje junakinje čutne vzhičenosti, ki sta jo polna romana Cherie in »La fin de cherie«. Junakinja romana »Pot brez povratka« Solange Meville je zgubila v vojni svojega zaročenca. Živi v majhnem »skromnem« mestecu Braucourt. Ljubi cvetlice, navdušuje se za godbo. Pri svojih znanjih se spozna z mladeničem Robertom, ki je 15 let mlajši od nje. Skupno preživljata blažene trenutke. Oba ljubita godbo in skupaj igrata. Za nekaj časa se mladenič poroči z nekimi mladimi dekletom. Solange umre. Tudi ta roman Ganette Ancelot Hustache je napisan s fino psihologijo in vsebuje vse polno mehke liričnosti. »Smrt na kredit«. (»La mort à crédit«, Paris, Grasset, 1936) Louisa Ferdinanda

Cellna nas vodi v svet mržnje, maščevanja, zločinstva in blaznosti. Menda ga ni v vsej francoski literaturi romana s tako brezupnim in ogabnim gledanjem na svet. Četudi upošteva, da je Cellne zdravnik s pariške periferije in da je izrazil levičarski pisatelj, vendar ne moremo razumeti, kako je mogel v eni knjigi nagraditi toliko slik človeške ogabnosti in hudobije. Brez dvoma je človek zver, vendar le ni samo zver. Na svetu so poleg grozot in uničevanja tudi lepote in vzvišenosti. Toda ne bi bilo povsem točno Cellna uvrščati med levičarske pisatelje, ker ti obojajo sodobni ustroj družbe in pričakujejo od marksizma, da bo ljudi osrečil. Cellne ne pričakuje ničesar in obojajo človeka in svet tel-quel. Junak njegove knjige Roger Martin Courtal de Peretres, sin pošten in premožne buržoazne rodbine, je zelo inteligenten, da, celo genialen. V znanstvene svrhe leti v stratosfero, iznajde razne mašinerije in preparate, zanima se za medicino, toda vse to ga ne more umiriti. Že od otroških let je hudoben, veseli se zla in najbolj radostni trenutki njegovega življenja, če se sploh lahko o njih govori, so takrat, ko lahko koga žali. Njegova mržnja ne prizanaša niti staršem. Roger Martin konča s samomrom. Citatelj si oddahne, ko se približa konec knjige, ki se ji pa vendar ne more odreči literarna vrednost. Ne manjka ji invencije, stilistično je dobro izdelana in vsebuje mnogo prave latinske duhovitosti.

Dr. Jurka Čapec-Djordjević

Zapiski

V notici »Slučaj Marinette« (Jutro 19. t. m.) je nastala tiskovna pomota. V citatu iz govora Pia Baroja se glasi zadnji stavek pravilno »... hotel ustanoviti tretjo stranko strpnosti« (ne skupnosti).

Brehmovo »Življenje živali« v slovenskem prevodu. Kakor izvemo, pripraviva umetniška propaganda za prvo polovico prihodnjega leta slovenski prevod znamenitega Brehmovega »Življenja živali« v knjigi na približno 1000 straneh leks. formata z vsemi tudi koloriranimi ilustracija-

mi, kakor jih ima največja. Izdaja nemškega izvirnika. Delo bo izhajalo v snopi-čih in bo vkljub svoji obsežnosti cenejšje od nemške izdaje. Prvi snopiči izidejo že po novem letu. Zanimivo je, da izide še v teku letošnjega leta v Zagrebu pri Minervi hrvatska izdaja Brehmova dela, za bližnje mesece pa napoveduje podobno izdajo v cirilici neka beogradska založba.

Koncert operne pevke Anite Mezetove v Münchnu. Članica beogradske opere, gđ. Anita Meze odhaja te dni v Nemčijo, kjer bo priredila v Münchnu samostojen koncert. Gđ. Mezetova je dobila ponudbo za ta koncert na letošnjem glasbenem festivalu v Salzburgu, ki je bil v avgustu in na katerem je z velikim uspehom sodelovala v Mozartovi operi L'oca del Cairo. Na koncertu v Münchnu bo nastopila s kompozicijami Schuberta, Mozarta, Schumanna in s starimi italijanskimi arijami. Koncert bo v znani dvorani Bayerische Hoff-saal.

Novi člani Francoske akademije. 12. t. m. so bili izvoljeni med »nesmrtniki«. Na sedež pokojnega Pierra de Nolhaca škof Grente, pisec raznih del verskega in posvetnega značaja, na glasu zlasti kot odlični stilist. Njegov tekmeč J. L. Vandoyer je ostal z osmimi glasovi v manjšini. Dalje je postal član Francoske akademije admiral Lacaze, ki takisto ni prišel pod njeno kupolo samo po zaslugi svojega peresa. V tekmi z njim sta propadla M. Charliéty in P. Morand. Sedež pesnika H. de Regnierja je dobil pisatelj in časnik Jacques de Lacretele, ki je zmagal v tekmi s Fernandom Gregnom. Za sedež Henri-Roberta sta se borila Henri Massis in Louis Artus, vendar so volitve ostale neodločene in je zasedba preostalega sedeža odložena. Izmed novih akademikov ima večji literarni pomen samo Jacques de Lacretele, pisec knjig »La vie inquiète de Jean Hermeline«, »Silbermann«, »Le Bonifas«, »Amour Nuptial«, »Le Retour de Silbermann«, »Haut Pont«, »Dix Jours à Ermenouville«, »L'Écrivain public« i. dr.

S P O R T

Hermes : Reka

V nedeljo ob 14.30 na igrišču Hermesa V III. kolu podsaveznega prvenstva se srečata v nedeljo ob 14.30 na igrišču Hermesa Hermes in Reka. To srečanje bo brez dvoma od vseh tekmovalj letošnjega jesenskega prvenstva najzanimivnejše, saj je znano, da gojita baš Hermes in Reka najlepši nogomet.

Hermes je v nedeljo s svojo deloma pomlajeno garnituro proti trboveljskemu Amaterju dočezal, da je bila indispozicija njegovega moštva samo trenutna. Kadar pa gre za tek, kakor sišarji že pokažejo, kaj znajo. Vendar pa ne smejo podcenjevati Rečanov, ker so ti že ponovno pokazali, da upravičeno zastopajo barve svojega kluba v prvem razredu. Hermežani naj si pokličejo v spomin, da jih je Reka v prvem letošnjem srečanju porazila. Kako pa bo pri revanši, to bomo videli v nedeljo.

Predavanje g. Luthra

Danes na predavanje velikega sportnika in prijatelja našega naroda.

Drevi 20. predava v Delavski zbornici znani publicisti Carl J. Luther. Na letošnjem sestanku s predstavniki našega smučarstva v Vrbi na Koroskem je g. Luther izrazil željo, da bi rad osebno spoznal naše kraje in ljudi. Povabili smo ga na predavanje. Ponudil nam je predavanje o smučanju po belih, zasneženih gorah in o prepletem kajaksportu po deročih vodah. Luther predava v njemu lastnem prijetnem pripovedovanju, živahno in pestro, vpleta posamezne vesele dogodke. Sportnik velikega formata govori k sportniku! Svoje predavanje poživi z mnogimi, izredno posreženimi diapozitivi, ki kažejo pravega mojstra.

V Ljubljani in Jugoslaviji predava prvič. Slučaj je hotel, da je preje opozarjal svet na nas Slovence, na naše Bloke in našo bloško zgodovino, na našo divno Planico, pisal o našem Herberštajnu, o upravitelju snežniške graščine, ki je bil med prvimi smučskimi pisatelji v Nemčiji, vse, kar je s smučanjem v zvezi pri nas, vse je poznal, vse je vedel, o vsem je pisal prej, predno se mu je nudila prilika, da je prišel med nas in da nam pripravi prijeten smučko-tovariški večer.

Kako ga ne bi šel človek poslušati! Sedeži v dvorani Delavske zbornice so numerirani in se dobe v predprodaji v trgovini Gorec, Tyrševa cesta. Zvečer bodo poslovala tri blagajne.

Službene objave LNP

10. seja k.o. dne 17. t. m. Suspendirajo se po § 55 k.p. švajcer Miroslav, Bahišt Josip, oba Svoboda-Lj., Verbek Anton, Mladika, Hočevar Slavko, Moste, Trček Ciril, Korotan-Lj. — Vzamejo se na znanje opravila igralcev: Zemljak Slavko, Svoboda-Lj., Erman Adolf, Reka, Hacler Leopold, Ljubljana, Jevc Ivan, Korotan-Lj., ki zaradi za držanosti niso mogli priti k zaslišanju. — Zemljak Slavko, Svoboda-Lj. in Jevc Ivan, Korotan-Lj. se zaslišata preko kluba. — O. o. Trbovlje se poziva, da v roku petih dni dostavi z dopisom od 6. t. m. zahtevana zaslišanja. Kaznujejo se: Košenina Ivan, Hermes, po § 24, 13 in 14 k.p. z dvomesečno zabrano igranja, vstaje se mu suspenz in mu kazen poteče 19. decembra t. l. — Baggia Franc, Svoboda-Lj., po § 24, 13 in 14 k.p. z enomesečno zabrano igranja od dneva objave. — Keravec Peter, Slovan, po § 30 k.p. s 14-dnevno zabrano igranja od dneva objave. — Zagar Anton, Jugoslavija, po § 26 in 30 k.p. z dvoletno zabrano igranja, vstaje se mu suspenz in mu kazen poteče 19. novembra 1938. — Hribar Heni in Jerin Anton,

oba Trbovlje, po § 24 k.p. z dvomesečno zabrano igranja, vstaje se jima suspenz in jima poteče kazen 31. decembra t. l. — Oprenik Rudolf, Trbovlje, po § 45, 13 in 14 k.p. z dvomesečno zabrano igranja od dneva objave.

Zabeleži se izključitev Kokalja Josipa, Reka, na tekmi Olimp-Reka 8. t. m. — Kazenska zadeva zoper Primožiča Antona, Olimp, se odloži do zaslišanja Ermana Adolfa, Reka. — Zabeleži se izključitev Šusterja Roberta, Amater, na tekmi Slovan-Amater 11. oktobra t. l.

Ustavita se postopka zoper Gašperšiča Zvonka, Slovan, in funkcionarja Bratislava g. I. Pučka zaradi pomanjkanja dokazov. Seja p.o. 18. XI. 1936.

Spored prvenstvenih tekem dne 22. XI. t. l.:

V Ljubljani: Igrišče Hermesa ob 14.30 Hermes-Reka, služb. Kaučič, Hermes rediteljstvo. — Igrišče Slovana ob 10. Slovan-Hermes jun., služb. Pokovec. Slovan rediteljstvo. — Igrišče Mladike ob 14. Korotan-Reka jun., ob 15. Mladika-Svoboda jun., služb. Jurkas, Mladika rediteljstvo.

V Mariboru: Igrišče Rapida ob 10. Maribor-Rapid jun., služb. Aman, Rapid rediteljstvo. — Igrišče Slavije Slavija P-Drava, služb. Schneller, Slavija rediteljstvo. Tekma se prične ob 14.30.

V Celju: igrišče Olimpa ob 14.30 Olimp-Korotan, služb. Hraštnik, Olimp rediteljstvo.

V Trbovljah: igrišče Amaterja ob 14. Amater-Slovan, služb. Dolinar, Amater rediteljstvo.

Na Jesenicah: igrišče Kovinarja ob 14.30 Kovinar-Bratstvo, služb. Smolej Albin, Kovinar rediteljstvo.

Prvenstvena tekma Maribor-Celje se deloča na dan 29. XI. t. l.

Službeno iz SO pri LNP. Za nedeljske tekme so določeni tile sodniki: Hermes: Reka ing. Jesih, predtekmca Hobar, Slovan jun.: Hermes jun. Macorati, Korotan: Reka jun. Steigl, Mladika: Svoboda jun. Benedičič, Olimp: Korotan Reinpreht, Amater: Slovan Kusar, Kovinar: Bratislava Mridjen. Za tekme v Mariboru delegira sodnike poverjenik.

GSZP (Službene objave). Na mesto razrešenega tajnika II. Copa Jakoba se, dokler se ne vrne od vojakov Brun Viktor, dožoi Grošel Tone. Glasom pravil se razreši svoje funkcije g. Vindišor Stane-Prosi se ASK Gorenjec, da imenuje namestnika za Vindišerja, ki ga bomo kooptirali v u. p. Dopis JZSS radi tekoče članarine in starega dolga se vzame na znanje; sklense se, da se prosji JZSS, da stari dolg črta. Na dopis SPD Kranjska Gora je bilo sklenjeno: glede članarine se bomo obrnili na JZSS, da isto odpíše kakor lani. Robiča J. smo prijaviili JZSS. Klofuterja Petra smo uvrstili med kandidate za smučke sodnike. Prijavo tveh novih sankalšč v Kranjski gori smo vzeli na znanje in obenem poverili SPD K. g. da izvede letošnjo samsko prvenstvo GSZP. Obveščamo vse naše klube, da nas je U. S. Planica obvestila, da se bo tudi to zimo vršila enadnarodna smučka šola za skoke in polete, ki se prične 15. decembra t. l. V šoli bosta delovala dva trenerja ter bo nudila začetniku kakor tudi izvežbanemu smučarju ugodno priliko za izpolnitvev znanja teh disciplin, ki so zelo potrebne pri alpski kombinaciji. Vsakdo si more po svojih sposobnostih izbrati primerno velikost skakalnice. Šola bo imela ponavljajoče se tečaje, vsak praznik in nedelja, pa bo namenjena enodnevnim izletnikom za kratek trening, ker bodo skakalnice stalno vzdrževane. — Prosimo vse naše klube, da organizirajo svoje tekmovalce in naj jih redno pošiljajo v lo prepotrebno šolo. Pozivamo vse klube, da nam čim prej odgovore na našo zadnjo okrožnico.

Sm. K. Poljana (Kranj) priredit 22. t. m. godzni tek okoli Smarjetne gore. Start pred gostilno Bedenec in Stražišče točno ob 9.30. Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani sportniki. Proga 8 km. — Prijavnice ni.

Godzni tek za smučarje, Smučarski klub Ljubljana javlja, da se za 15. t. m. razpisani godzni tek radi slabega vremena ni mogel vršiti ter se vrši pod istim pogojem dne 22. t. m. Start ob 10. pri gostilni Strelišče pod Rožnikom. Prijave do pol ure pred startom.

SK Reka. Drevi ob 20. obvezni sestanek vseh igralcev I. moštva v klubski sobi. Udeležitev je važna radi nedeljske tekme.

SK Svoboda. Danes od 14. naprej trening. Ob 18.30 članski sestanek — važno radi nedeljskega gostovanja in juniorske prvenstvene tekme. Ob 19.30 seja odbora.

STK Moste. V nedeljo ob 12.30 naj bodo radi trening tekne z Marsom na našem igrišču juniorji, ob 13.30 pa igralci I. moštva. Zadržke je v soboto javili načelniku,

Vestnik ZKD

Pred občinim zborom

Občni zbor naše Zveze bo v nedeljo 13. decembra. Zato je potrebno, da že danes opozorimo vsa naša društva na ta dan, ko se bodo zbrali v Ljubljani podedelki nacionalni prosvetni delavci z osrednjimi voditelji naše kulturne matice.

Občni zbor ne sme biti samo gola formalnost ali suhoparen sestanek, na katerem se čujejo le poročila o izvršenem delu v preteklem letu in o uspehih in neuspehih minule poslovne dobe. Občni zbor vsakega kulturnega društva, zlasti pa tako pomembne kulturne institucije kot je ZKD, mora biti živa slika njenega notranjega in zunanjega življenja.

Pri pogledu na izkušnje v preteklosti moramo zreti v bodočnost; premočniti je treba načrt dela za bodoče leto, predvsem pa stvarno proučiti vse pogoje, ki naj bi omogočili naše delo še bolj poživeti in poglobiti.

Vsak, tudi najmanjši funkcionar ali sodelavec Zveze mora biti bujna vejica na tem močnem kulturnem drevesu, ki črpa potrebno hrano iz prostornih tal naše domovine in ji skuša vračati zdrave in čim pleneritejšje sadove. Temo je smatrati vsako funkcijo ne samo kot žari, temveč v prvi vrsti kot dožnost do vestnega dela in kot sodgovornost za uspeh. Prav posebno velja to danes, ko so mnogi najmarkirnejši nacionalni delavci opešali pod silo razmer. Tem je treba dati moralne vzpodbude in svežih sil, da postanejo zopet pozitivni in tvoren element naše nacionalne kulture.

Tem večja je dožnost vseh, ki niso, ne morajo in ne bodo končili pod pezo nemirne dobe, da prav zato s podvojenimi silami orjajo na njeni prosveti in vrnejo narodu zanimanje in zaupanje v nacionalne duhovne dobrine, ki naj ga dvignejo iz današnjih zmed in notranjega nemira.

Vsa naša društva opozarjamo že sedaj, da razmišljajo o obdnem zboru svoje centralne kulturne organizacije in da zanesljivo pošljejo na ta zbor svoje delegate. Občni zbor ZKD mora biti pravi praznik vseh šaljave nacionalne kulture, ki morajo poskrbeti za to, da bo to žarišče pošiljalo še toplejše in svetlejšje žarke širom naše domovine.

R. Sokol Ljubljana-Siška priredit drevi ob 20. v Ljubljani doma predavanje »Dela in zasliča žene«. Predaval g. dr. Alujevč Branko.

Prijavite se za potovanje na svetovno razstavo v Pariz! Zahtevajte prospekte.

Posejate kino predstave ZKD v Elinem kinu Matici ob petkih, sobotah in nedeljah.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek 20. novembra: ob 15. uri. Za narodov blagor. Dijaška predstava. Cene od 5—14 Din.

Sobota, 21. novembra: Tuje dete. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Nedelja 22. novembra: ob 15. uri. Prva legija. Izven. Cene od 20 Din navzdol. ob 20. uri. Na ledeni plošči. Izven. Cene od 22 Din navzdol.

★

Gospod Julij Betetto bo pol drevi v Offenbachovi operi »Hoffmannove pripovedke« basovske partije. V glavnih vlogah nastopita ga. Gjungjenc ter g. Gostič. Fantastično dejanje in invenciozna glašba sta zagotovili operi stalno mesto v repertoarju vseh gledališč. Dirigent in režiser Niko Strifol.

Prvič v letošnji sezoni bodo igrali 21. t. m. Katejevo komedijo: »Tuje dete«, ki jo je vprizarjalo gledališče že lansko sezono z velikim uspehom. Učinkovito dejanje jako zabavne in prične vsebine in izborna karakterizirane figure ter posrečene kreacije sodelujočih so zagotovile delu velik uspeh. Režiser: Ing. Stupica. Predstava je izven abonmana.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 20. novembra: Hoffmannove pripovedke. Red A.

Sobota, 21. novembra: Pod to goro zeleno. Opereta. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Nedelja, 22. novembra: ob 15. uri. Traviata. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri. A propos, kaj dela Andula? Revijalna opereta. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

★

V nedeljo bo v operi ob 15. Verdijeva »Traviata« z gospo Zlato Gjungjenc, g. Gostičem in g. Jankom v glavnih partijah. Vse ljubitelje Verdijeve melodiozne glasbe in njegovih popularnih melodij opozarjamo na to predstavo. Zvečer bodo prvič v letošnji sezoni ponovili Weinbergerjevo revijalno opereto v treh dejanjih »Apropos, kaj dela Andula«, v deloma novi zaedbi, z g. Gorškim, Frelihom in Japljevo v glavnih partijah pa sodelujejo Poličeva, Peček in Zupan. Režiser Zupan, dirigent Raha.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Petek, 20. Zaprta.

Zeleni človek

(Nadaljevanje.)

— Ubogi sodnik! je vzdihnil sodnik — Kaj hočete!... je zmignil zdravnik sozalno z rameni.

— Takšno je življenje! je ugovoril užalošeni in naročil dve čaši piva.

— In takšna smrt! je dostavil zdravnik ter naročil še kruha z maslom in redkvicami.

Nato sta se pogovarjala o vrlinah pokojnika, o njegovem sijajnem intelektualneoporečnem poštenju. Spomnila sta se tudi na to, da je bil rajni sodnik poslednje dneve zelo zaskrbljen zaradi svoje debelosti. Da bi shujšal, je bedel do tretje ali četrte ure zjutraj.

— Kaj je pa počel ponoči? je vprašal zdravnik.

— Jedel je. Imel je pa tudi privide, ki so ga preganjali. Največ strahu je imel pred pravnimi zablodami. Noč in dan se je vznemirjal, da ne bi bil vpleten v kriminalno afero — Če te kdo obtoži, da si ukradel notredamske stolpe, pobegniti mi je večkrat dejal. — Jaz še nikoli nisem kradel, niti travce iz javnega parka, je trdil pokojni, pa bi se vendar ne čutil, če bi me stražnik, ki bi mi prišel naproti, zaprl.

Druga njegova fikсна ideja je bila strah, da ne bi bil živ pokopan. Kadar je govoril o smrti, je zmerom trdil, da se je ne boji. Misel pa, da bi bil živ pokopan, ga je spravljal v obup.

— Mirno lahko spi večni sen, je zaključil zdravnik. Jamčim vam, da je v resnici mrtev!

Sorodnik se je poslovil od zdravnika in se vrnil v hišo smrti. Tam so že čakali na notarja, da odpre oporoko.

... želim... je bilo pristavljeno na koncu, — da se mi, preden me polože v krsto, vbrizga injekcija fluo rescence.

— Kaj je pa to? so vprašali sorodniki.

— Neko močno sredstvo za barvanje, je pojasnil medicincec, ki je po dragem pokojniku podedoval cigareto dozo. — Takšno sredstvo se vbrizga v telo mrliča, kadar se sumi, da je smrt resnično nastopila: v primeru, da mrtev še živi, se vbrignana snov širi po vsem telesu in ga zeleno pobarva.

In da bi pokazal svojo hvaležnost do ranjenega, je dejal:

— Sam bom vbrizgal to tekočino!

Pogreb je bil določen za enajsto uro pred poldnevom. Ko so okrog desete ure prišli ljudje, položili truplo v krsto, je pristopil k odru medicincec, da izvrši injekcijo.

Mladeniču se roka ni tresla, ko je vbovel iglo pod kožo. Pojavila se je drobna, zelenkasta nabrekliina. Student je izvlekel iglo in opazoval zeleno točko, ki je postajala ovalna in zmerom večja. Širila se je na vse strani. Brez sumnje: mrlič je bil še živ!

Okoli ni bilo zaprti in pri pozornem pogledu je bilo opaziti, kako komaj zaznavno trepetajo Truplo ni bilo povsem hladno, pričelo se je rahlo znojiti.

Sorodniki, ki so se bili vsi v črnem zbrali okrog odra, so kriknili od groze. Krsto so takoj odnesli, odslovili pogrebce, — saj zaenkrat jih ni bilo treba.

Z drgnjenjem in še drugimi sredstvi oživljenja so ubogega sodnika spravili k zavesti. Predtem so še naglo pogasili sveče ter odnesli vence in cvetje iz sobe, ki je spet dobila vsakdanje lice.

Sodnik se ni niti malo čutil, ko se je prebudil zamotan v svojo togo. Tudi se ni čutil, da je bil ves pozelenel: roke, lica, očesna belina, vse je bilo zeleno, kakor da je revež padel v kotel s kuhano zeleno barvo.

— Vse sem slišal, je priznal dva dni kasneje, ko se je že malo opomogel od silnega razburjenja. — Čul sem vsako vašo besedo, vse kar se je godilo okrog mene. Takšen krč je najstrašnejše, kar

si more človek misliti. No, ta fluorescenca je zares divna substanca!

Pri tem se je ogledoval v zrcalu in opazil da postaja njegovo lice zmerom bolj zeleno.

Ko je zdravnik osem dni kasneje hotel posetiti družino, da ji izkaže svoje sožalje, mu je pokojnik sam odprl vrata.

Bil je zelen.

Zdravnik se ni upal vstopiti. Beli prividi in koščene prikazni so le duhovite šale v primeri s tem debelim in zelenim mrtvecem, katerega pokop je bil on sam službeno odredil, pa ga zdaj čaka na vratih.

In vendar se je zeleni človek smejal, da smejal se zeleno.

No, zaradi strahu pred kako pravno zablodo, se sodnik ni upal reči zdravniku ostre besede. Če bi mu kaj očital, bogzna, da-li se ne bi pognal čez stopnice in njega, sodnika bi poklicali na odgovornost.

In smejoč se, je prožil zdravniku svoje zeleno dlan, kakor da bi ga hotel s tablico opozoriti: Pozor, pobarvano! No, zdravnik je pobegnil, pobirajoč kar po štiri stopnjice hkratu.

— Ko sem bil zdravnik, sem ubijal ljudi, ki so hoteli živeti, a kot mrlički oglednik sem proglasil za mrtvega člo-

veka, ki je bil še živ! Nesposoben sem, nevreden in ne preostane mi drugo kakor da se ubijem!

Izvrlekel je iz žepa kosček papirja, napisal nekaj močnih strupov in odšel v lekarno.

Čim je izpil stekleničico, je sedel v parku na klopi in čakal smrti.

Prihajale so pestunje, vojaki in zaljublenci... le smrti ni hotelo biti od nikjer. Pristopil je človek in ga poprosil ognja. A smrti le še ni bilo. Preveč je imel opravka z njo, zdaj pa se mu ni hotela pokoriti.

Zdrzil se je: pomešani je bil vseh pet strupov, ki vsak zase učinkuje smrtno, pomešani pa drug drugega uničujejo.

— Proti svoji volji sem ubijal tiste, ki sem jih hotel ozdraviti; živečega človeka sem proglasil za mrtvega, hotel sem se končati, tudi to mi ni uspelo — kaj more biti usoda še bolj tragična?

Vstal je s klopi, ali ko je hotel preko ceste, je padel pod motorni valjar in obležal mrtev.

Priredili so mu veličasten pogreb. Za mrtvaškim vozom prvega razreda je v prednji vrsti stopal užalošeni debeli, zeleni gospod, ki si je neprestano brisal z robcem solze.

S. Pitigrilli.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi in tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne priлагajte znak! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znakih**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesarskega pomočnika

izkušenega sekača, voljačnega prostega in neodvisnega, sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sekač«, 27.93-1

Usnjarski pomočnik

šer. do 40 let star, dob. takoj službo. Brata Verbe tovarna usnja. Tržič. 27.39-1

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnik, knjigovodja

dobi mesto za razpisovanje in izvajanje horizontalnih in vertikalnih kartotek po Ljubljani. Oglasi se je v soboto, dne 20. nov. pri vrtarju hotela »Klila«. 27.32-5

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupimo takoj

transmisijo 50 mm z visoko ležajo, 1 stenski ležaj in 1 spojko, redničano 70 mm 80 mm, 1 kvadratno jermeno nico 1370 mm premer, 50 mm luknja in 240 mm šir. roko. Ponudbe na tekstilno družbo Košak pri Ma riboru. 27.33-7

RAZPIS

UPRAVA INTERNATA IN GOSPODINSKE SOLE »MLADIKA« V LJUBLJANI

razpisuje dobavo sledečih živil in kuriva za poslovno leto 1936/37

1. meso in mesne izdelke;
2. deželne pridelke;
3. zelenjavo;
4. mleko in mlečne izdelke;
5. špicerijo;
6. kruh in pecivo;
7. premog in drva.

Ponudbe, kolekovane po zakonu o državnem računovodstvu, je vložiti v skrajšanem roku do 2. decembra 1936 do 11. ure na upravo internata in gospodinske šole »Mladika« v Ljubljani, Šubičeva ulica 9.

Kavcijo v iznosu 5% ponudene vsote je vložiti pri mestni blagajni.

Vse tozadavne informacije se dobe pri upravitelstvu zgoraj navedene šole.

Uprava internata in gospodinske šole »Mladika« v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 19. novembra 1936.

SRAJCE ZA GOSPODE,

modne poplin, oclie, razne športne, flanelaste, spalne srajce zimske in letne, spodnje gradl in barhent hlače, pidžame, bele, sive in črne delavne halje, volneno in bombažasto triko perilo dobite najcenejše v novi specialni trgovini F. I. GORICAR,

Ljubljana — Sv. Petra cesta 30.

Da se nova trgovina vpelja, dobi vsak kdor kupi nad Din 25.— primerno reklamno darilce!

Magister farmacije

dobi mesto v laboratoriju. — Gospodje, ki so večji nemškega jezika in ki so že delali v sličnih podjetjih, imajo prednost. — Pismene ponudbe pod »Magister« na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana — Aleksandrova c. 2/1.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

»VAŠE ZDRAVJE ZAHTEVA«

„OLLA“

GUM.?

Učinkuje z bliskovito naglico v 3 dneh snežno beli zobje s penečo se pasto

BOTOT

Izkušenega mojstra in poslovodjo

ki je veče manipulacije v podjetjih s poskim pletilnicami, stroji in popraviljanja teh strojev (imamo tudi Walter-ov stroje in stroje in specialne šivalne stroje za preluknanje td.). — Mora znati samostojno izdelovati modele za kolekcijske, krojiti in voditi vse produkcije. Ponudbe s pisp. sprejema v navedbo plačilnih pogojev nasloviti naju na »Jugovana«, d. d. Sarajevu, Šahinagča 10. 27.93-1

Prodajam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sod 1000 l

prostornine se bo prodajal na sodni dražbi dne 23. t. m. ob 16. uri v Hajduški št. 1 pri Ormožu. Interesenti vabljani na izpisbo. 27.34-6

Morska čebula

italijanska, sveža je, zospela, najbolj pripravna za užrgebljanje podgan in miš. Lykos, Zagreb, Jurjev sika 8. 285-6

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov na sodni dražbi dne 23. t. m. ob 16. uri v Hajduški št. 1 pri Ormožu. Interesenti vabljani na izpisbo. 27.34-6

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. Telefon 35-10. 214-16

Vloge Ljubljanske kreditne banke

vsako vsoto kupim takoj. Plačam najbolje. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Drava«. 261-16

Kolarkega in ključav. pomočnika

izkušenega pri avtomobilskih in avtomobilskih strojih. Naslov v vseh posl. Jutra. 27.33-1

Fotografskega pomočnika (co)

takoj sprejemamo. (event. prevzame fotograf. atelje). Naslov v vseh posl. Jutra. 27.33-1

Plačilnega natakarkarja

ter natakarko sprejema kavarana »Stetara«, Ljubljana. 27.33-1

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Konja

zelo dobrega vpreznega in jahalnega, prodam. Kapetan Panovčič, artilerijske kasarna, Maribor. 27.35-17

Lep volčjak

poeni naprodaj. Istotam naprodaj bisernica in mandolina. Naslov v vseh posl. Jutra. 27.35-17

Hranilne vloge

kupite ali prodaste najbolje potom moje osarne

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10. 27.32-16

Hranilne knjižice

vseh hranilnic v Ptuj ku pim takoj. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »P. A.« 27.36-16

Prodajalka

veča damske modne stroke, dobi takoj mesto. Naslov v vseh posl. Jutra. 27.33-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Mlad možki

izkušen mizar, išče kakršnokoli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Promet« in zanesljivo. 27.33-3

Šivalni stroji

»Kohler«, »Singer«, novi, malo rabljeni, stari, najcenejša samo v NOVI TRGOVINI na Tyrševi 36. 27.33-19

Šivalni stroji Singer, Pfaff

ženski, krojaški, čevljarški malo rabljeni, in koleca poeni naprodaj pri »Prometu« (Nasproti Križanske cerkve) 27.33-20

Knjižico

Obrtne banke, cirka 50.000, kupimo proti takojšnji gotovini. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledal. 12. tel. 38-10. 27.34-16

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Velik zelenjadni vrt

dobro pogojen, sredi Ljubljane oddam s 1. januarjem 1937 brezplačno v najem. Prijavo je postati na ogl. odd. Jutra pod značko »Kultiviran vrt«. 27.049-17

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V oglasnem oddelku »Jutra« naj dvignejo:

A. D. Brinetka, Čisto in soleno, Dobra šivilja, Dobra provitija, Dobra delavka, Dober nakup, Dobra mož. Danica, Dober delavec, Do cilja, Dober risar, Gotov denar, Gotovina, Mirje, Gostilna, Hišnik, Jamčim za uspeh, Kupčija, Kjerkoli, Kolo, Kalkulanti, Kuce, Kodeljevo, Besigrad, Lep dom 10, Marljiv, Marljiva deklica, November 282, Oba zanesljiva, Original, Pekarna, Pošten, skrben, Prijazna, Poštena in varna, Poisk v zabavo, Soliden mož, Skupno delo, Soudeležba ali honorar, Siguren uspeh, Sigurnost, Samostojna kuharica, Stoga tajnost, Samostojna 28, Takojšen denar, Trgovac z deželo, Temeljito, Udobno, Vestna, Vila Ljubljana, Vdova, Za gotovino, Za Ljubljano, 777, 140.000.

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus

nepremocijiv temnost in v različnih barvah po Din 250.— ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri **PRESKER-JU.** Ljubljana, Sv. Petra c 14

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

Ze je ena izmed steklenk razbila šipo v balkonskih vratih, med tem ko se je druga razletela na zidu, tik nad glavo gospoda Kozamurnika, ki je bil mahoma ves moker od piva. Tedaj je segel gospod Kozamurnik za hrbet...

Najboljši trboveljski PREMOG

brez prahu nudi

I. Pogačnik, trg. s kurivom BOHORICEVA 5., Telef. 20-59.